

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY

W ŚREMIE

*Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego powiatu śremskiego w 2018 r.*

*mgr Urszula Sitnicka
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Śremie*

.....
opracował

Śrem, dnia 22 lutego 2019 r.

SPIS TREŚCI

I.	Główny cel i kierunki działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie w 2018 r.	3
II.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.	5
III.	Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Żywności, Żywności i Przedmiotów Użytku	18
IV.	Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Komunalnej.	25
V.	Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Pracy.	40
VI.	Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży.	45
VII.	Główne zagadnienia realizowane w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	50
VIII.	Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia	57
IX.	Działalność kontrolno-represyjna	66
X.	Wnioski	67

I. Główny cel i kierunki działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie w 2018 r.

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu śremskiego w roku 2018 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Do realizowanych w roku sprawozdawczym głównych kierunków działania należy zaliczyć między innymi:

1. Sprawowanie nadzoru nad spełnianiem przez lekarzy obowiązku informowania rodziców lub osób sprawujących prawną opiekę nad osobą małoletnią o obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym oraz nad wykonaniem obowiązku zgłaszania organom PIS niepożądanych odczynów poszczepiennych.
2. Propagowanie potrzeby szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej formy zapobiegania powrotowi w sposób masowy chorób zakaźnych. Uświadamianie rodzicom szkodliwości ulegania propagandzie ruchów antyszczepionkowych.
3. Wzmocnienie nadzoru nad warunkami hospitalizacji osób zakażonych biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi o szczególnej zjadliwości lub oporności (czynnikami alarmowymi) z uwzględnieniem zapewnienia odpowiednich pomieszczeń, warunków ogólnotechnicznych i środków ochrony osobistej dla personelu, służących do zapewnienia bezpieczeństwa personelowi i innym pacjentom.
4. Wzmocnienie nadzoru nad obiektami żywnościowymi, w tym zakładami produkcji i dystrybucji suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia oraz środków spożywczych wzbogaconych.
5. Wzmocnienie nadzoru przestrzegania wymagań w odniesieniu do składu suplementów diety w związku z realnym zagrożeniem dla zdrowia publicznego spowodowanym obecnością na rynku spożywczym suplementów diety zafałszowanych substancjami, które mogą wykazywać właściwości farmakologicznie czynne.

6. Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad zakładami pogrzebowymi w zakresie warunków sanitarno-higienicznych oraz właściwego sposobu postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.
7. Współpraca z władzami samorządowymi w celu zwiększenia liczby organizowanych kąpielisk, jako jedynek miejsc zapewniających pełne bezpieczeństwo kąpiącym się.
8. Ograniczenie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne (nowe narkotyki).
9. Dokonanie analizy warunków higieniczno-sanitarnych w nadzorowanych przedszkolach.
10. Przygotowanie do działań w przypadku sytuacji kryzysowych poprzez szkolenie pracowników oraz określanie przedsięwzięć i procedur realizacji zadań w ramach poszczególnych stopni alarmowych CRP, w tym modułów zadaniowych dla każdego stopnia zagrożenia.
11. Organizowanie i przeprowadzanie kontroli w sposób sprawny i możliwie jak najmniej zakłócający tok pracy jednostki kontrolującej i kontrolowanej przestrzegając zasad określonych w ustawie o działalności gospodarczej.
12. Prowadzenie działalności antykorupcyjnej i szkolenie pracowników w zakresie zapobiegania zjawisku korupcji w administracji publicznej, przy wykorzystaniu platformy e-learningowej szkolenia-antykorupcyjne.edu.pl.

II. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w latach 2017-2018.

L.p	Kog wg ICD-10	Jednostka chorobowa		2017		2018		
				I. zachorowań	zapadalność	I. zachorowań	zapadalność	
0	1	2						
4	A02.0	Salmonelozy	zatrucia pokarmowe ^{UE}		12	19,6	7	11,43
5	A02.1		posocznica ^{PL}		1	1,63		
6	A02.2-8		inne zakażenia pozajelitowe ^{PL}				2	3,27
7	A03	Czerwonka bakteryjna (szigelozja) ^{UE}				1	1,63	
11	A04.5	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>Campylobacter</i> ^{UE}		1	1,63	2	3,27
13	A04.7		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>		4	6,53	1	1,63
15	A04.9		nie określone				2	3,27
16	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 ^{/5}		1	69,74	1	69,78	
25	A08.0	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy		57	93,8	29	47,37
26	A08.1		wywołane przez norowirusy				1	1,63
27	A08.2-3		inne określone		11	17,96	3	4,90
28	A08.4		nie określone		2	3,27	1	1,63
29	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 ^{/7}		38	2649,93	15	1046,76	
30	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		ogółem	75	122,47	60	98,00
31				w tym u dzieci do lat 2	34	2370,99	37	2582,00
39	A31	Mikobakteriozy - inne i BNO		1	1,63			
44	A37	Krzusiec ^{UE}		1	1,63	2	3,27	
45	A38	Płonica (szkarlatyna) ^{PL}		17	27,76	33	53,90	
50	wym.niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna ^{/PL 9}		ogółem	6	9,8	5	8,17
51	A46			róża	6	9,8	5	8,17
55	A48.1	Legioneloza	choroba legionistów ^{UE}		1	1,63		
58	A51	Kiła	wczesna		1	1,63	1	1,63
60	A53		inne postacie kiły i kiła nie określona		1	1,63		
63	A56	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		1	1,63			
64	A69.2	Borelioza z Lyme ^{PL}		14	22,86	9	14,70	
76	Z20.3/Z24.2	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień ^{/11}		9	14,70	11	17,97	
81	—	Inne wirusowe zapalenie mózgu				1	1,63	
84	A87.1-9;B02.1	Wirusowe zapalenie opon mózgowych						
			inne określone i nie określone		2	3,27	2	3,27
92	B01	Ospa wietrzna		351	573,15	380	620,65	
94	B05	Odra ^{UE}						
95	B06	Różyczka ^{UE}		1	1,63	1	1,63	
97	B15	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A ^{UE}					
98	B16		typu B - ostre ^{UE}					

99	B18.0-1		typu B - przewlekłe ^{/15}	2	3,27	2	3,27
100	B17.1; B18.2		typu C: wg definicji przypadku - 2014 r. ^{UE /16,17}	5	8,16	9	14,70
101	odpowiednio		typu B+C (zakażenie mieszane) ^{/18}				
102	B17.0,2-8;B18.8-9;B19		inne i nie określone				
104	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV ^{UE/19}		5	8,16		
105	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) ^{UE}		2	3,27	2	3,27
110	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna ^{UE/20}	ogółem	2	3,27	5	8,17
111	B95.3/G04.2; G00.1		zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu			1	1,63
112	A40.3		posocznica	2	3,27	2	3,27
113	B95.3/(...)		inna określona i nie określona			3	3,27
115	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna ^{UE/PL 22}	ogółem	1	1,63	1	1,63
116	B96.3/G04.2;G00.0		zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu				
117	A41.3		posocznica	1	1,63		
118	B96.3/(...)		inna określona i nie określona			1	1,63
119	G01;G04.2;G05.0;	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	w innych chorobach objętych MZ-56 ^{/23}			1	1,63
120	G00.2-8;G04.2		inne określone				
121	G00.9;G04.2		inne, nie określone	1	1,63		
122	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone		2	3,27	1	1,63
125	J10-J11	Grypa ^{UE/PL}	ogółem	3	4,90	3	4,90
126			u dzieci w wieku 0-14 lat	3	28,63	1	1,63
135	T62.0	Ostre zatrucia żywnością skażoną biologicznie i/lub chemicznie	grzyby	1	1,63		
136	T62.1-2		jagody i inne części roślin				
Suma kontrolna				678		644	

Dane statystyczne na dzień:	30 VI 2017r.	30 VI 2018r.
Liczba ludności	61240	61226
Liczba dzieci do lat 2	1434	1433
Liczba dzieci do lat 14	10478	10515

Na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych kształtowała się następująco.

2. W roku sprawozdawczym 2018 w odróżnieniu do 2017 roku:

- nie zanotowano zachorowań na :

- salmonelloza w postaci posocznicy (w 2017 r. – 1 zachorowanie),
- mikobakterioza- inne BNO (w 2017 r. - 1 zachorowanie),
- choroba legionistów (w 2017 r.-1 zachorowanie),
- inna postać kiły nie określona (w 2017 r.-1 zachorowanie),
- inna choroba przenoszona drogą płciową wywołane przez Chlamydie (w 2017 r. – 1 zachorowanie),
- nowo wykryte zakażenia wirusem HIV (w 2017 r. – 5 zachorowań)
- inwazyjna choroba wywołana przez *Hemophilus Influenzae*, w postaci posocznicy (w 2017 r. 1- zachorowanie),
- bakteryjne zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne, nie określone (w 2017 r. - 1 zachorowanie),
- zatrucie grzybami (w 2017 r. – 1 zachorowanie);

- zanotowano zachorowania na:

- salmonelloza- inne zakażenia pozajelitowe (2 zachorowania),
- czerwonka bakteryjna (1 zachorowanie),
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe – nieokreślone (2 zachorowania),
- wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy (1 zachorowanie),
- inne wirusowe zapalenie mózgu w przebiegu ospy wietrznej (1 zachorowanie),
- choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna w postaci zapalenie opon mózgowych i mózgu (1 zachorowanie) i postać inna nie określona i nie określona (3 zachorowania),
- inwazyjna choroba wywołana przez *Hemophilus Influenzae*- inna określona i nie określona (1 zachorowanie);

- wzrosła zapadalność na:

- inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Campylobacter* (2 zachorowania) – 2 krotnie,
- biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, w tym dzieci do lat 2 (37 zachorowań) – 1,1 krotnie,
- krztusiec (2 zachorowania) – 2 krotnie,
- płonica (33 zachorowania) – 1,9 krotnie,
- styczność i narażenie na wściekliznę, potrzeba szczepień (11 przypadków) – 1,2 krotnie,
- ospa wietrzna (380 zachorowań) – 1,1 krotnie,
- wirusowe zapalenie wątroby typu C: wg definicji przypadku 2014 r. (9 przypadków) – 1,8 krotnie,
- choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjna- ogółem (5 zachorowań) – 2,5 krotnie;

- spadła zapadalność na :

- salmonelozы – zatrucia pokarmowe (7 zachorowań) - 1,7 krotnie,
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone wywołane przez *Clostridium difficile* (1 zachorowanie) - 4 krotnie,
- wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe- wywołane przez rotawirusy (29 zachorowań) – 2 krotnie,
- wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe- inne określone (3 zachorowania) – 3,7 krotnie,
- wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe- inne nie określone (1 zachorowanie) – 2 krotnie,
- wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 (15 zachorowań) – 2,5 krotnie,
- biegunki i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO, o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu- ogółem (60 zachorowań) – 1,2 krotnie,
- choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes* – róża – (6 zachorowań)1,2 krotnie,
- borelioza z Lyme (9 zachorowań) – 1,6 krotnie,
- zapalenie opon mózgowych inne i nie określone (1 zachorowanie) – 2 krotnie,
- grypa- przypadek potwierdzony u dzieci w wieku 0-14 (1 zachorowanie) – 3 krotnie;

- na tym samym poziomie utrzymała się zachorowalność na:

- inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 (1 zachorowanie),
- kiła postać wczesna (1 zachorowanie),
- wirusowe zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (2 zachorowania),
- różyczka (1 zachorowanie),
- wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe (2 zachorowania),
- świnka (2 zachorowania),
- choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* w postaci posocznicy (2 zachorowania),
- choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*, inwazyjna- ogółem (1 zachorowanie),
- grypa przypadki potwierdzone- ogółem (3 zachorowania).

3. Biegunki

W 2018 r. zanotowano 53 zachorowania na biegunki u dzieci do lat 2 (współczynnik zapadalności – 3698,53). W 2017 r. zanotowano 73 zachorowania na biegunki u dzieci do lat 2 (współczynnik zapadalności – 5090,65).

Zapadalność w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. spadła 1,4 krotnie. Liczba dzieci w wieku 0 lat wyniosła 17 (tj. 32%), a liczba dzieci w wieku 1 roku – 36 (tj. 68%). W 2017 r. odnotowano 26 dzieci w wieku 0 lat i 47 dzieci w wieku 1 roku.

W 2018 r. zanotowano na wsi - 27 przypadków (tj. 50,9%) zachorowań, a mieście 26 przypadków (tj. 49,1%). W 2017 r. dzieci mieszkających w mieście zarejestrowano – 46 przypadków, tj. 63%, a na wsi zachorowało – 27 dzieci, tj. 37% .

W grupie wiekowej do lat 2 hospitalizowano 23 dzieci, a 30 dzieci leczono ambulatoryjnie.

W grupie dzieci hospitalizowanych wykonano 14 badań w kierunku wirusów, 1 badanie w kierunku wirusów i bakterii, 3 w kierunku bakterii. U 5 dzieci nie wykonano żadnych badań mikrobiologicznych.

W grupie leczonych ambulatoryjnie 30 dzieci - 100% nie miało wykonanych badań mikrobiologicznych, podobnie jak rok wcześniej.

W odróżnieniu od ubiegłego roku, więcej zachorowań zanotowano w II półroczu tj. 54,7%. W 2017 r. w II półroczu odnotowano 31,5% przypadków zachorowań.

	Sezonowość zachorowań wg. daty zarejestrowania												
m-c	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	suma
liczba zachorowań 2017	3	3	8	8	19	9	5	6	3	0	6	3	73
liczba zachorowań 2018	5	4	8	4	2	1	10	8	4	3	4	0	53
Półrocze 2017 / 2018	50/24						23/29						73/53

4. Zatrucia pokarmowe:

Salmonellozy

W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano spadek zachorowań. W 2018 r. zarejestrowano 7 przypadków zachorowania na Salmonellozę (zatrucia pokarmowe), wszystkie osoby były hospitalizowane, współczynnik zapadalności wyniósł 11,43., w 2017 r. - 12 przypadków (w tym 10 hospitalizacji), współczynnik zapadalności wynosił 19,6. Zachorowania zarejestrowano w grupie wiekowej: od 0 do 4 lat -3, od 35 do 39- 1, 55 do 59 lat -2, 75 i więcej -1 zachorowanie.

Wśród osób, które zachorowały w 2018 r. odnotowano: 3 kobiety i 4 mężczyzn (w 2017r. stosunek ten wyniósł 7:5), 5 osób zamieszkałych w mieście, a 2 osoby na wsi (w 2017 r. stosunek ten wyniósł 5:7).

W 5 przypadkach źródła zakażenia nie udało się ustalić, w 2 przypadkach źródło zakażenia domniemane (dwuosobowe ognisko, produkt podejrzany- metka cebulowa zawierająca surowe mięso wieprzowe).

W roku 2018 podobnie jak we wcześniejszych latach większość zachorowań zarejestrowano w II półroczu.

	Sezonowość zachorowań wg. daty zarejestrowania												
m-c	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	suma
liczba zachorowań 2017	0	0	1	0	0	2	3	0	2	4	0	0	12
liczba zachorowań 2018	1	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	2	7
Półrocze 2017/ 2018	3/1						9/6						12/7

5. Grypa

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 349 zachorowań i podejrzeń na grypę – współczynnik zapadalności 570,02, w tym dzieci do lat 14 – 67 (współczynnik zapadalności – 637,18). Rok wcześniej zarejestrowano 691 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę – współczynnik zapadalności 1128,36 w tym dzieci do lat 14 –

157 (współczynnik zapadalności – 1498,38). W 2016 zarejestrowano 263 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę – współczynnik zapadalności 431,3, w tym dzieci do lat 14 – 139 (współczynnik zapadalności – 1344,5).

W 2018 r. zachorowania odnotowano w grupach wiekowych (ukończone lata):

- 0-4 lat - 25 osób (w 2017 r.- 32)
- 5-14 lat - 42 osoby (w 2017 r.-125)
- 15-64 lata - 263 osoby (w 2017 r.- 472)
- 65 i więcej - 19 osób (w 2017 r.- 62).

W roku sprawozdawczym większość zachorowań lub podejrzeń zachorowania na grypę zarejestrowano w I kwartale. – 98,9 % podobnie jak rok wcześniej – 99,3%, w 2016 r. - 98,5%.

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań oraz podejrzeń		Powody skierowania do szpitala - liczba osób ⁴⁾		
	Ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala	objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	inne przyczyny
0 – 4	25	0	0	0	0
5 - 14	42	0	0	0	0
15 - 64	263	2	1	1	1
65 i więcej	19	1	0	1	0
Razem	349	3	1	2	1

W MZ -56 zarejestrowano 3 przypadki, hospitalizowane i potwierdzone badaniem wirusologicznym:

- mężczyzna, lat 66, zamieszkały w mieście, zachorowanie zarejestrowano w marcu (meld. 3A/18), wirus grypy typu AH1N1 - zgon,
- dziewczynka, lat 8, zamieszkała na wsi, zachorowanie zarejestrowano w marcu (meld. 3B/18), wirus grypy typu AH1N1,
- mężczyzna, lat 16, zamieszkały na wsi, zachorowanie zarejestrowane w czerwcu (meld. 6A/18), wirus grypy typu A, hospitalizowany z powodu diagnostyki w kierunku zespołu Gilberta.

W sezonie epidemiologicznym 01.09.2017-01.09.2018 r. w programie SENTINEL, zgłoszono 152 zachorowania oraz podejrzenia zachorowań na grypę, w przedziale wiekowym: 0-4 lat – 19 zachorowań, 5 – 9 lat – 17 zachorowania, 10-14 lat – 20 zachorowania, 15 – 25 lata - 23 zachorowań, 26 – 44 lata – 28 zachorowań, 45 – 64 lat – 39 zachorowań, powyżej 65 lat - 6 zachorowań.

Wszystkie zachorowania w SENTINELU zgłoszono w I kwartale 2018 r. Nie pobrano próbek od pacjentów do badań wirusologicznych.

6. Krztusiec

W roku 2018 zanotowano 2 przypadki możliwe zachorowania na krztusiec, zarejestrowane w lutym 2018. Współczynnik zapadalności wyniósł 3,27:

- dziewczynka, lat 6, zamieszkała w mieście, hospitalizowana, szczepiona 5 dawkami szczepionki przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi.
- chłopiec, lat 1, zamieszkały na wsi, hospitalizowany, szczepiony 3 dawkami szczepionki przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi.

W roku 2017 zanotowano 1 przypadek możliwy zachorowania na krztusiec, zachorowanie wykazano w październiku:

- dziewczynka, lat 12, zamieszkała w mieście, nie hospitalizowana, szczepiona 4 dawkami szczepionki przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi.

Tab. Krztusiec (A37) w 2018 r.

Zachorowania na krztusiec w roku 2018																	
Wiek	Płeć			Teren			Liczba zachorowań ogółem	Szczepienia p/krztuścowi								Leczenie	
	M	K	Ogółem	M	W	Ogółem		I	II	III	IV	V	VI	brak danych	brak szczepień	H	A
0-4	1	-	1	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
5-9	-	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
10-14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
>60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	1	1	2	1	1	2	2	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-

7. Borelioza

W roku sprawozdawczym 2018 zarejestrowano 9 przypadków boreliozy (współczynnik zapadalności 14,70): 7 przypadków potwierdzonych (w tym jedno zachorowanie na neuroboreliozę) oraz 2 prawdopodobne. Jeden przypadek hospitalizowany. Zachorowania zarejestrowano w następujących miesiącach: styczeń - 1, marzec - 1, maj - 2, czerwiec - 1, sierpień - 2, listopad - 2 zachorowania. W roku sprawozdawczym 2017 zanotowano 14 przypadków boreliozy (współczynnik zapadalności 22,86): 6 prawdopodobnych oraz 8 potwierdzonych.

Nikt z zarejestrowanych nie był narażony zawodowo.

Tab. Borelioza (A69.2) w 2018r.

Borelioza								
Wiek	Płeć		Miejsce zamieszkania		Liczba zachorowań ogółem	Narażenie zawodowe	Leczenie	
	M	K	M	W			H	A
0-9	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	1	-	1	-	1	-	-	1
15-19	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	2	-	1	1	2	-	1	1
40-49	2	1	3	-	3	-	-	3
50-59	1	-	1	-	1	-	-	1
> 60	1	1	1	1	2	-	-	2
Razem	7	2	7	2	9	0	1	8

8. Ospa wietrzna

W roku sprawozdawczym wzrosła liczba zachorowań na ospę. Zarejestrowano 380 przypadków zachorowań (współczynnik zapadalności 620,65), 3 przypadki hospitalizowane. W 2017 r. 351 przypadków zachorowań (współczynnik zapadalności – 573,15). W 2016 r. zarejestrowano 307 przypadków zachorowań (współczynnik zapadalności 503,49). Podobnie jak w latach wcześniejszych większość zachorowań zanotowano w mieście (231 przypadków – 60,79%). W poprzednich latach sytuacja przedstawiała się następująco: w 2017 r. - 54,99%, w 2016 r.– 69,05% zachorowań odnotowano w mieście. Podobnie jak w roku ubiegłym więcej zachorowań odnotowano wśród mężczyzn w 2018 - 53,42%, w 2017r. – 54,7%.

W odróżnieniu od roku poprzedniego więcej zachorowań zanotowano w II półroczu (245 przypadków) – 64,47%. W 2017 r. więcej zachorowań zarejestrowano w I półroczu (267 przypadków). W 2016 r. więcej zachorowań zanotowano w II półroczu (217 przypadków) – 70,68%.

Podobnie jak w roku poprzednim najwięcej zachorowań zanotowano w grupie wiekowej 0 - 4 lat (235 osoby) – 61,84%, w 2017r. - 51,85%, w 2016 r. - 62.2%, w 2015 r. - 58%.

m-c	Sezonowość zachorowań wg. daty zarejestrowania												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	suma
liczba zachorowań 2017	122	53	23	23	33	13	15	5	3	28	21	12	351
liczba zachorowań 2018	7	5	9	45	44	25	15	9	3	13	69	136	380
Półrocze 2017 / 2018	267/135						84/245						351/380

9. Zapobieganie wściekliznie

W roku sprawozdawczym odnotowano 52 kontakty ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę:

- 44 osoby miały kontakt z psem,
- 6 osób z kotem,
- 1 osoba z lisem,
- 1 osoba z chomikiem.

Zaszczepiono przeciw wściekliznie 11 osób, współczynnik zapadalności – 17,97. Osoby zaszczepione zarejestrowano: po 1 osobie w lutym, lipcu, wrześniu po 2 przypadki zarejestrowano w maju, czerwcu, sierpniu, październiku.

W 2017 r. odnotowano 74 kontakty ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę (58 osób miało kontakt z psem, 13 osób z kotem, po 1 osobie z koniem, kuną, z kurami pogryzionymi przez lisa) . Zaszczepiono przeciw wściekliznie 9 osób, współczynnik zapadalności – 14,70.

Tab. Szczepienia przeciwko wściekliznie (Z20.3/ Z24.2) w 2018 r.

Grupy wiekowe	Płeć		Miejsce <u>narażenia!</u>		Podjęte szczepienia				Kontakt ze zwierzęciem				
	M	K	M	W	Pełen cykl	Niepełen cykl (liczba dawek)				Pies	Kot	Lis	Inne*
					5 dawek	1	2	3	4				
0-19	4	1	4	1	4				1	5			
≥20	3	3	4	2	5	1				2	3	1	
SUMA	7	4	8	3	9	1			1	7	3	1	1
Razem	11		11		11				11				

Podobnie jak w poprzednich latach nie stwierdzono dodatniego wyniku wścieklizny u zwierząt.

10. Choroby przenoszone drogą płciową (wywołane przez Chlamydia trachomatis, ziarnica weneryczna, rzeżączka, kiła i jej postaci).

W roku sprawozdawczym zanotowano 1 nowy przypadek zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową. Przypadek wywołany był przez biologiczny czynnik chorobotwórczy Treponema Pallidium (A51). W 2017 roku zanotowano 2 nowe przypadki zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową, 1 wywołany przez biologiczny czynnik chorobotwórczy Treponema Pallidium (A51), 1 przypadek

zachorowania wywołany przez Chlamydia trachomatis (A56). W 2016 r. nie zarejestrowano takich zachorowań.

11. Nowo wykryte zakażenia HIV

W roku 2018 nie odnotowano nowych zakażeń wirusem HIV. W 2017 r. zanotowano 5 nowych zakażeń wirusem HIV, współczynnik zapadalności 8,16.

12. Ogniska epidemiczne w podmiotach leczniczych.

W ciągu ostatnich 5 lat nie zgłoszono żadnego ogniska zakażeń zakładowych.

13. Realizacja szczepień ochronnych

W 2018 r. skontrolowano 10 placówek, w których prowadzone są szczepienia, na 13 w których realizowane są szczepienia ochronne (pozostałe działają na terenie szpitala będącego pod nadzorem WSSE).

Szczepienia prowadzone były zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na rok 2018. Wykonawstwo u dzieci do lat 2 oraz dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży wyniosło podobnie jak w roku 2014 - 90 -94%. W roku sprawozdawczym odnotowano więcej przypadków odmowy zaszczepienia dziecka, wyrażonej przez rodziców (odmowa na piśmie, zgłaszanie się rodziców z dziećmi do szczepień, po czym nie podają dzieciom kolejnych dawek szczepionki).

2018 rok – na 13866 dzieci, które zostały wykazane przez podmioty lecznicze realizujące obowiązek szczepień ochronnych w 2018 r. odnotowano 61 dzieci podlegających szczepieniom ochronnym, u których nie został wykonany ten obowiązek, co stanowi 0,4% ogólnej liczby dzieci podlegających obowiązkowi szczepień ochronnych.

2017 rok - na 13782 dzieci, które zostały wykazane przez podmioty lecznicze realizujące obowiązek szczepień ochronnych w 2017 r. odnotowano 57 dzieci podlegających szczepieniom ochronnym, u których nie został wykonany ten obowiązek, co stanowi 0,4% ogólnej liczby.

2016 rok - na 13637 dzieci, które zostały wykazane przez podmioty lecznicze realizujące obowiązek szczepień ochronnych w 2016r. odnotowano 42 dzieci podlegających szczepieniom ochronnym, u których nie został wykonany ten obowiązek, co stanowi 0,3% ogólnej liczby.

14. Niepożądane odczyny poszczepienne.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Śremie w 2018 r. wpłynęły 4 zgłoszenia Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, w tym 3 zostały zarejestrowane jako NOP łagodny oraz 1 zgłoszenie po szczepionce BCG, zakwalifikowane jako NOP poważny.

15. Działalność nadzorowa w zakresie chorób zakaźnych.

Tab. Działalność nadzorowa w zakresie chorób zakaźnych w 2018 r.

Liczba wywiadów przeprowadzona w związku ze zgłoszeniami zachorowań na chorobę zakaźną (pojedynczymi przypadkami).		47
Liczba wywiadów przeprowadzonych w związku ze zgłoszeniami dodatnich wyników biologicznych czynników chorobotwórczych.		35
Liczba wywiadów przeprowadzonych w związku ze stycznością/narażeniem na wściekliznę		46
Dochodzenia epidemiologiczne – ogółem		49
W tym:	w ogniskach zachorowań na choroby zakaźne (wykazane w tab.5)	0
	w ogniskach zatruc pokarmowych (wykazane w tab.4)	2
	nadzorem nad otoczeniem chorych na wzv typu B oraz osobami z wykrytym antygenem HBS	9
	nadzorem nad otoczeniem chorych na wzv typu C, lub osobami z obecnością przeciwciał anty HCV	20
	nadzorem nad prawidłowością postępowania w przypadku ekspozycji na zakażenie tężcem	8
	nadzorem nad prawidłowością opieki nad pracownikami eksponowanymi na choroby odzwierzęce	0
	w środowisku nosicieli duru brzuszego	0
	w podmiotach leczniczych	10
Liczba wykonanych przekierowań (do innych PSSE/WSSE) formularzy zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne lub dodatnich wyników laboratoryjnych w kierunku biologicznych czynników chorobowych		62

16. Działalność kontrolna

Tab. Liczba przeprowadzonych kontroli w 2018 r.

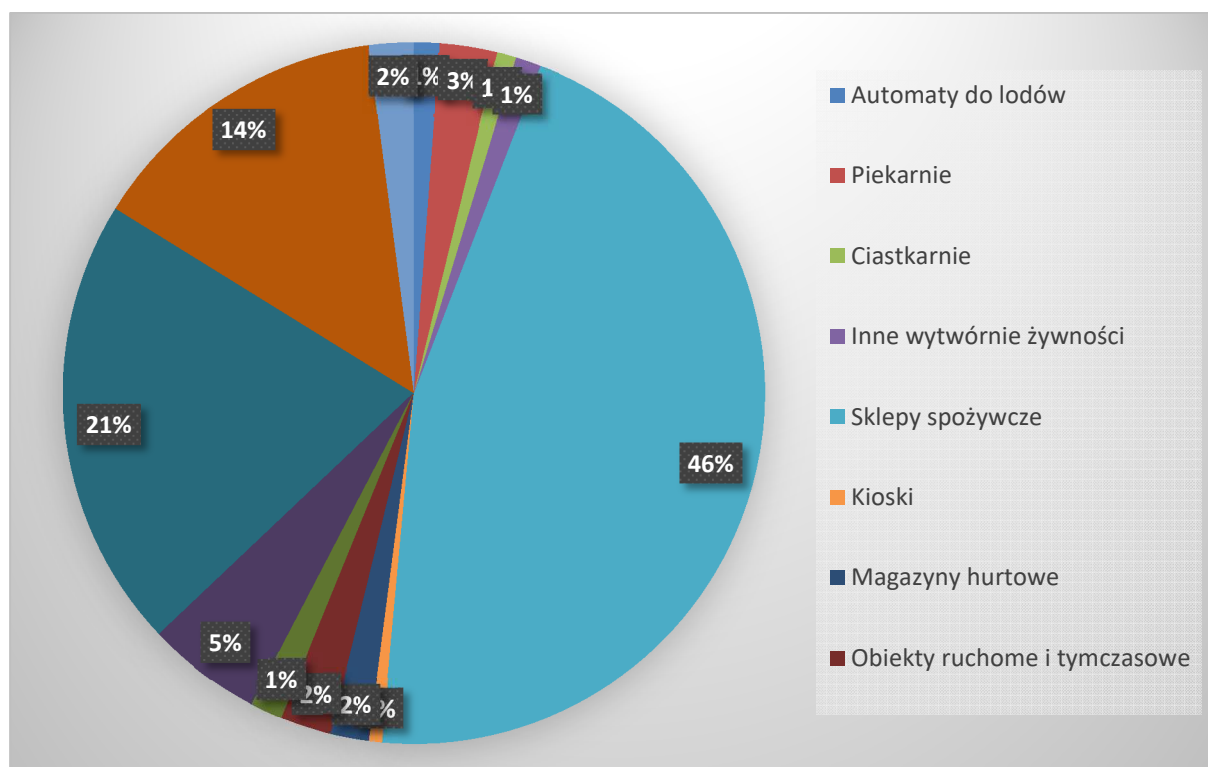
Rodzaj kontroli		Liczba kontroli *	
		Współdział w kontrolach wykazywanych przez pozostałe pionki PIS (np. HK, HŻiZ)	Samodzielne pionki epidemiologii
Kontrole sanitarne w ramach nadzoru bieżącego		17	47
W tym:	lecznictwa stacjonarnego	3	3
	lecznictwa otwartego	14	44
Kontrole tematyczne		0	0
W tym:	pionów położniczo - noworodkowych	0	0
	stacji dializ	0	0
	zgłaszalności chorób zakaźnych	0	0
	w trakcie dochodzeń epidemiologicznych*	0	0
Kontrole sanitarne dokumentacji i wykonawstwa szczepień		11**	1
W tym:	lecznictwa stacjonarnego	0	1
	lecznictwa otwartego	11**	0
Kontrole interwencyjne		0	0
Kontrole sprawdzające		0	1
Wizje / odbiory		0	2

III. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku.

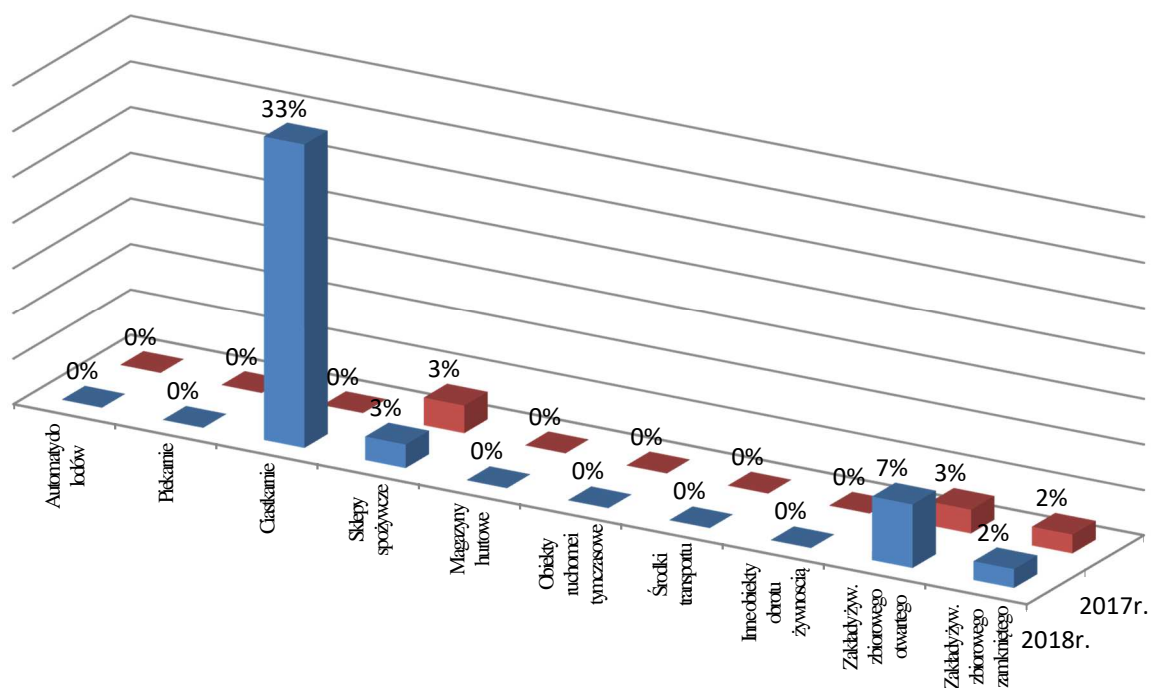
W roku 2018 na obszarze powiatu śremskiego nadzorem objęto 340 zakładów produkcji i obrotu żywności, żywienia i przedmiotów użytku na 597 obiektów według ewidencji. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 461 kontroli (wskaźnik częstotliwości kontroli 0,77.) z czego w 292 obiektach dokonano oceny zgodnie z obowiązującymi arkuszami. W wyniku dokonanej oceny 12 zakładów uznano za niezgodne z obowiązującymi arkuszami, co stanowi 4,1 % wszystkich ocenianych obiektów. W związku z nieprawidłowym stanem sanitarnym wydano 11 decyzji administracyjnych. W stosunku do osób winnych uchybień sanitarnych nałożono 5 mandatów na sumę 1.200,00 zł.

W trakcie kontroli pobrano do badań 156 prób środków spożywczych i przedmiotów użytku, zakwestionowano 25 prób z uwagi na złe oznakowanie i parametry mikrobiologiczne i fizykochemiczne, co stanowi 16 %.

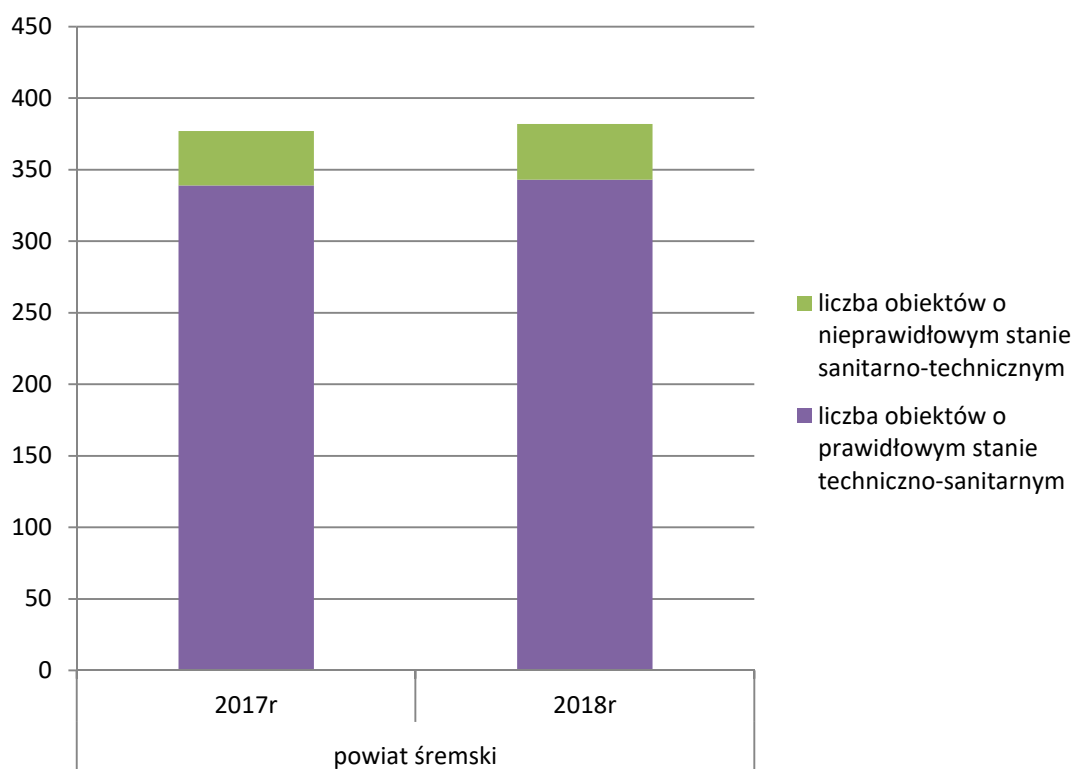
Wykres nr 1. Rodzaje obiektów żywności i żywienia objętych kontrolą sanitarną w 2018 r.

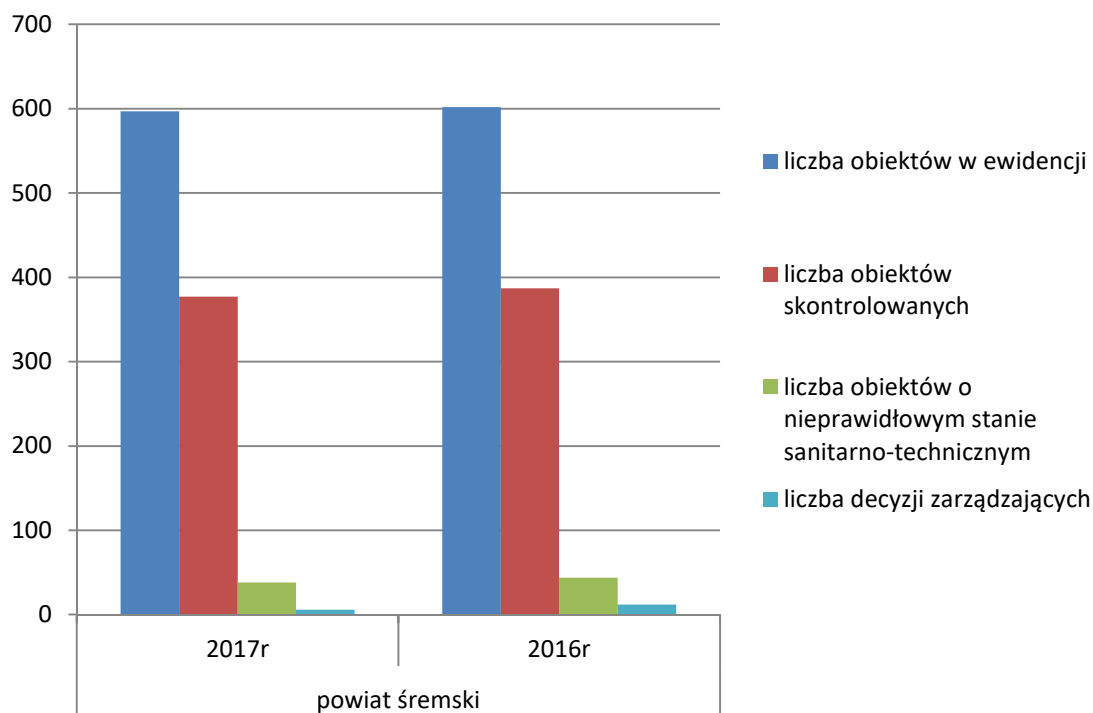
Wykres nr 2. Odsetek obiektów żywności i żywienia o stanie sanitarno-technicznym niezgodnym z wymaganiami 2017 - 2018.

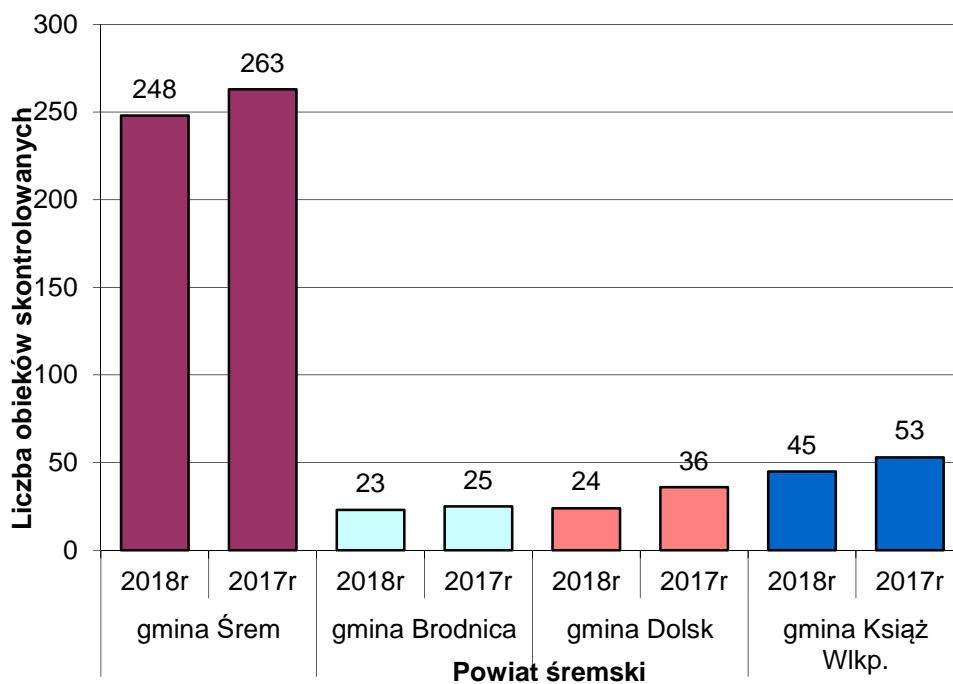
Wykres nr 3. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów 2017-2018.

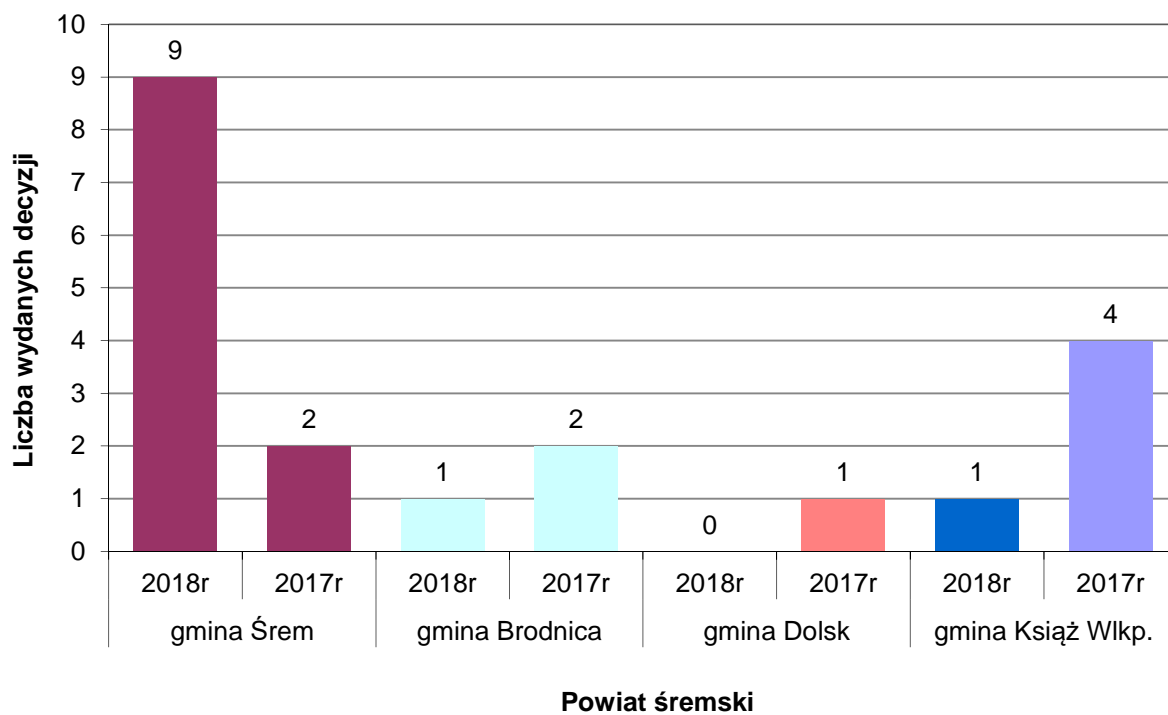
Wykres nr 4. Liczba obiektów objętych kontrolą stanu sanitarnego 2017-2018.

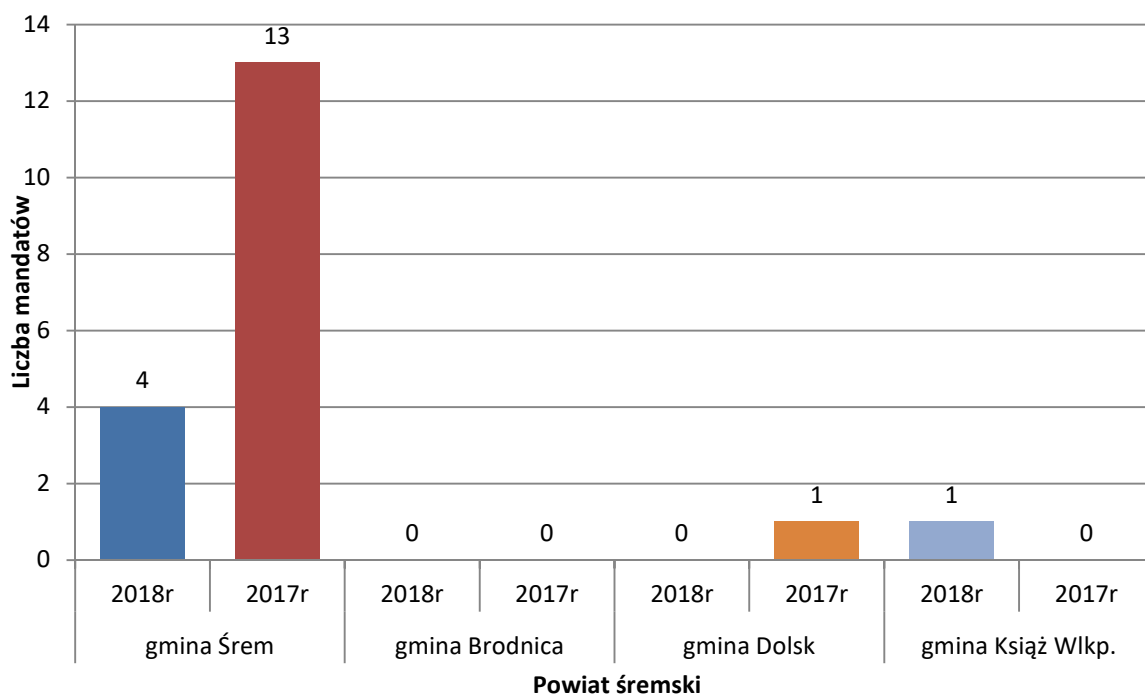
Wykres nr 5. Liczba obiektów skontrolowanych w poszczególnych gminach 2017-2018

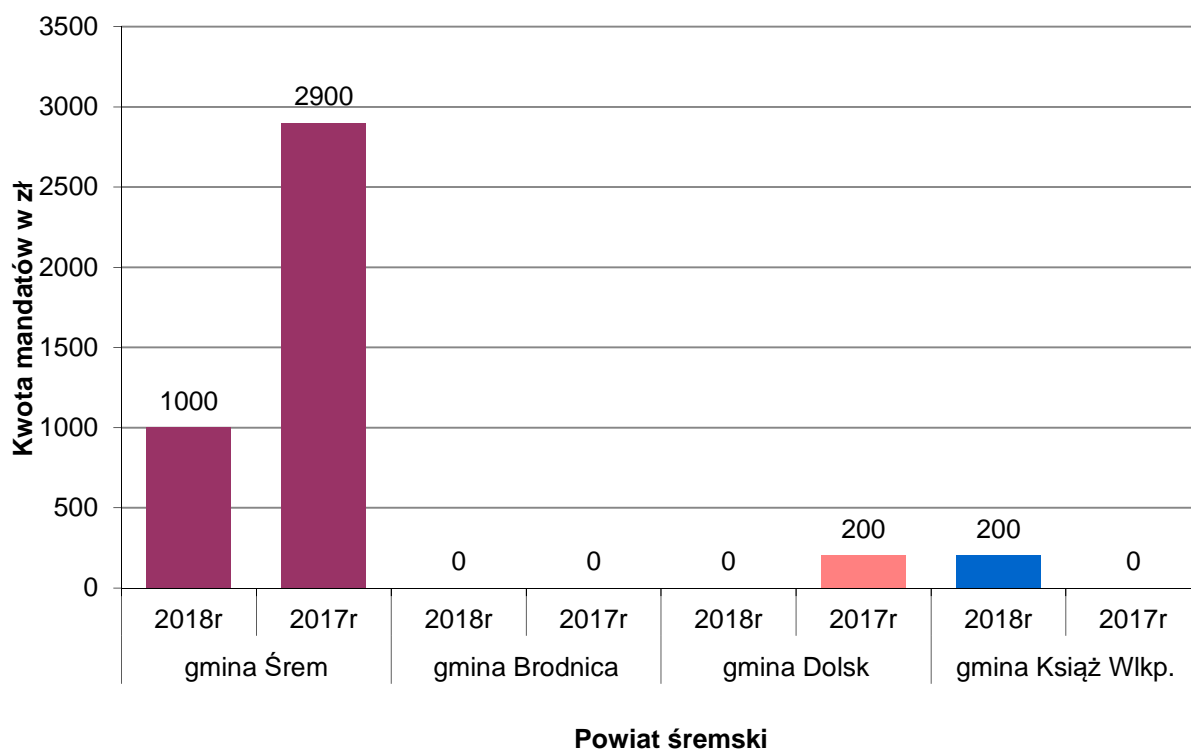
Wykres nr 6. Liczba wydanych decyzji 2017-2018.

Wykres nr 7. Liczba nałożonych mandatów 2017-2018.

Wykres nr 8. Kwota mandatów nałożonych w latach 2017-2018.

Stan sanitarny obiektów w stosunku do roku ubiegłego utrzymuje się na podobnym poziomie. Nadal stwierdzano w sprzedaży artykuły spożywcze po terminie przydatności do spożycia oraz przechowywane w niewłaściwych warunkach. Liczba obiektów, w których stwierdzono zły stan sanitarny uległa nieznacznemu zwiększeniu. Stan technicznych obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie w porównaniu do lat ubiegłych.

W grupie obiektów automaty do lodów stan sanitarny zakładów nie budził zastrzeżeń.

W grupie obiektów piekarnie stan sanitarny i techniczny nie budził zastrzeżeń.

W grupie obiektów ciastkarnie stan sanitarny w jednym zakładzie był nieprawidłowy, natomiast stan techniczny wszystkich obiektów nie budził zastrzeżeń.

W grupie sklepy spożywcze zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w siedmiu obiektach.

W grupie obiektów magazyny hurtowe stan techniczny nie budził zastrzeżeń.

W grupie zakłady żywienia zbiorowego otwartego stan sanitarny w czterech obiektach był nieprawidłowy. W grupie zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny był w jednym zakładzie.

Najczęściej występujące niezgodności podczas przeprowadzanej oceny obiektów to:

- w obiektach obrotu żywnością – brak prawidłowej temperatury przechowywania artykułów spożywczych, w tym przechowywanie artykułów spożywczych poza urządzeniem chłodniczym, niezachowana ciągłość łańcucha chłodniczego, wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia, brak bieżącej czystości, brak do wglądu i nie prowadzone na bieżąco zapisy w rejestrach dostaw towarów i rejestrach temperatur w urządzeniach chłodniczych, brak do wglądu badań lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych, brak ciepłej wody, samodzielnie mrożone mięso kupowane jako świeże, w sprzedaży mięso mielone na zapas sprzedawane luzem;
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego – niedomyty sprzęt kuchenny, brak bieżącej czystości, brak środków czystości w ubikacji, brak odzieży ochronnej, brak do wglądu procedur systemu HACCP, brak do wglądu procedur GHP i GMP, brak do wglądu rejestru dostaw towaru oraz temperatur w urządzeniach chłodniczych, niesprawna zmywarka do mycia naczyń stołowych, brak informacji dla klientów o alergenach występujących w potrawach, brak umowy na usuwanie odpadów pokonsumpcyjnych, mięso samodzielnie mrożone zakupione jako świeże, artykuły spożywcze przechowywane poza urządzeniem chłodniczym, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;
- zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego - brak zamontowanych drzwi w ciągu komunikacyjnym łączącym pomieszczenia bloku żywienia.

Większość zakładów zgodnie z obowiązującymi przepisami wprowadziła do stosowania instrukcje dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, co wpływa na poprawę jakości produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych. W 113 zakładach wdrożono system HACCP.

Najczęstszą przyczyną kwestionowania prób pobranych do badań laboratoryjnych było nieprawidłowe oznakowanie. Dotyczyło to następujących produktów: filet z kurczaka na grill, tabletki musujące o smaku mandarynkowym, Calcium 300 mg+Witamina C 60 mg Zdrovi, Witamina C, 1000mg, metka cebulowa, jaja, lody waniliowo-truskawkowe, szynka wędzona.

W 5 próbach fileta z kurczaka na grill stwierdzono obecność bakterii Salmonell Enteritidis.

Zwrócono uwagę na nieprawidłowe oznakowanie w następujących produktach : mleko następne dla niemowląt Bebiko 2 NutriFlor+ powyżej 6. miesiąca życia, dietetyczny środek spożywczy specjalnego przeznaczenia medycznego Bebiko Extra Care AR. 1 NutriFlor+, kaszka mleczno-ryżowa kakao po 12 miesiącu życia BoboVita, morele suszone bez pestek, tabletki musujące o smaku cytrynowym Magnez skurcz + potas, napój sojowy z dodatkiem wapnia i witamin B2, B12, D2;UHT.

Ponadto zwrócono uwagę na: zanieczyszczenie przetworów mleczarskich niefermentowanych (śmietanka) drobnoustrojami z rodziny Enterobacteriaceae. W wyrobach ciastkarskich z kremem niepoddanym obróbce termicznej stwierdzono zanieczyszczenie przypuszczalnymi bakteriami Bacillus cereus.

Jedna nieprawidłowość dotyczyła producenta z naszego terenu, podjęto działanie mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowego produktu z obrotu. Pozostałe kwestionowane produkty dotyczyły producentów z poza terenu powiatu śremskiego w związku z tym przesyłano informację do podjęcia dalszych działań zgodnie z kompetencjami do właściwych Powiatowych Lekarzy Weterynarii lub Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Ocenie poddano również jadłospisy dekadowe w stołówkach szpitalnych, przedszkolach, szkołach, które oceniono jako prawidłowe.

IV. Ocena stanu sanitarnego powiatu śremskiego w zakresie Higieny Komunalne za rok 2018

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) powiatu śremskiego w 2018 r. sprawowała nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 poz. 59), art. 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018 r. poz. 1152 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Badania jakości wody do spożycia wykonują akredytowane laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz laboratoria zewnętrzne o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną, zgodnie z zapisami zawartymi w art. 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2018 r. poz. 1152 ze zm.).

Źródłem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu śremskiego są ujęcia podziemne czwarto- i trzeciorzędowe. Wody podziemne ujmowane z ujęć zlokalizowanych w powiecie śremskim charakteryzują się raczej stałym składem fizyko – chemicznym, który kształtują procesy hydrogeologiczne, fizyczne i biologiczne. Najczęściej występujące niepożądane w tych wodach związki to żelazo i mangan. Parametry te nie mają znaczenia zdrowotnego i nie stanowią zagrożenia dla ludzi, mogą jedynie powodować zmiany organoleptyczne wody. Uzdatanianie takiej wody jest stosunkowo proste, zazwyczaj przy zastosowaniu klasycznych metod napowietrzania i filtracji.

W roku 2018 w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie znajdowało się 12 ujęć zasilających wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Wszystkie wodociągi pracowały w oparciu o jedno ujęcie, które stanowi 13 studni dla wodociągu Śrem oraz po 2 studnie dla pozostałych wodociągów (Dąbrowa, Dolsk, Gaj, Konarzyce, Książ Wilkp., Małachowo, Mchy, Nochowo, Orkowo, Piotrowo, Wieszczyżyn).

Wszystkie ujęcia wody zostały w roku ubiegłym skontrolowane. Studnie na ujęciach wodociągowych były właściwie oznakowane i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych. W roku 2018 ich stan sanitarno-techniczny nie budził większych zastrzeżeń. Urządzenia wodne były regularnie konserwowane, wentylowane poprzez zainstalowane kominki, zabezpieczone siatkami przeciw owadom i gryzoniom, włązy były szczelnie zamknięte. Na ujęciach prowadzono monitoring objazdowy, a na niektórych dodatkowo zainstalowano monitoring elektroniczny. Obszary ujęć były ogrodzone i oznakowane tablicami informacyjnymi.

W roku 2018 w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie znajdowało się 12 wodociągów, które w zależności od wielkości produkcji wody zakwalifikowane są w trzech grupach:

- wodociągi produkujące od 1001-10000 m³ wody na dobę – 1 (wodociąg publiczny Śrem),
- wodociągi produkujące od 101-1000 m³ wody na dobę – 10 (wodociągi publiczne: Dąbrowa, Dolsk, Gaj, Konarzyce, Książ, Małachowo, Mchy, Nochowo, Piotrowo, Wieszczyzyn),
- wodociągi produkujących ≤100 m³ wody na dobę - 1 (wodociąg publiczny Orkowo).

Liczba wodociągów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie.

Spośród zewidencjonowanych wodociągów 1 wodociąg (wodociąg publiczny w Śremie) spełniał kryteria wymagań do raportowania do Komisji Europejskiej. Raportowaniem objęte były wszystkie wodociągi produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w ilości powyżej 1000 m³/dobę lub zaopatrujące powyżej 5000 osób.

Na terenie powiatu śremskiego badania laboratoryjne zarówno w ramach nadzoru jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej jak i w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wodociągowych wykonywały te same laboratoria co w roku ubiegłym. Przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne przygotowują i przedstawiają do uzgodnienia Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Śremie harmonogram prowadzenia badań oraz na bieżąco przekazują wyniki tych badań. Badania jakości wody wykonują laboratoria zewnętrzne o udokumentowanym systemie jakości badań, zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej: Laboratorium Badania Wody Śremskich Wodociągów sp. z o.o. ul. Parkowa 8 w zakresie 9 oznaczeń fizykochemicznych (amonowy jon, azotany, azotyny, barwa, mangan, mętność, odczyn pH, przewodność, żelazo) oraz

Laboratorium AQUANET sp. z o.o. w Poznaniu ul. Dolna Wilda 126 w zakresie pozostałych parametrów.

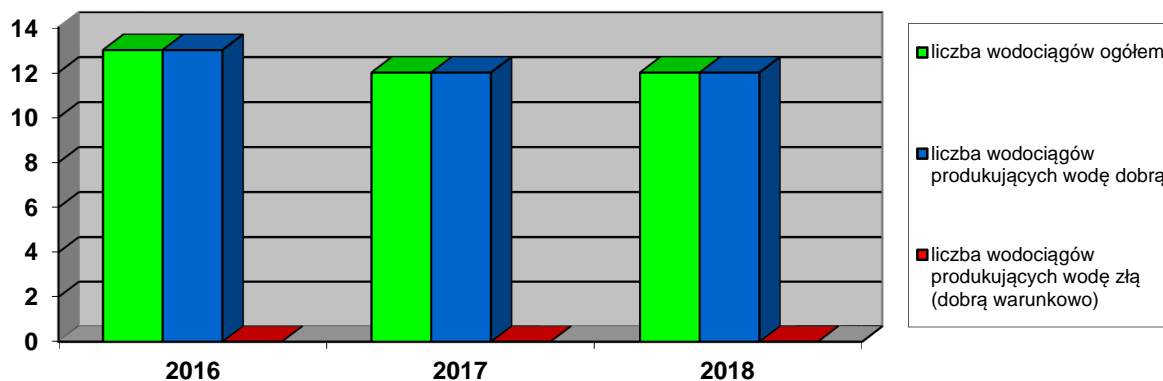
Badania jakości wody w ramach nadzoru jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie parametrów grupy A i grupy B, a także w ramach nadzoru sanitarnego były wykonywane przez Laboratorium Badania Wody i Gleby Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie oraz Laboratorium Badania Wody i Gleby Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Na podstawie sprawozdań z badań wykonanych w ramach monitoringu jakości wody prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie sporządzał ocenę jakości wody. Podstawą prawną oceny jakości wody było rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Wszystkie sporządzone oceny były przekazywane do właściwego wójta lub burmistrza, zgodnie z zapisami § 21 ust. 8 (ocena bieżąca), § 22 ust. 3 (ocena okresowa) oraz § 23 ust. 5 (ocena obszarowa) wyżej cytowanego rozporządzenia.

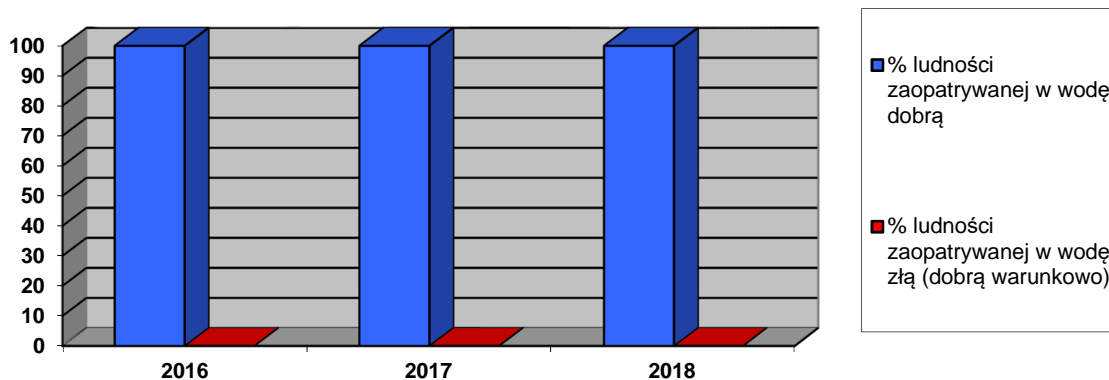
Nadzorem objęto wszystkie 12 wodociągów, w których przeprowadzono 14 kontroli urządzeń wodnych oraz pobrano do badań laboratoryjnych 197 próby wody przeznaczonej do spożycia, w tym 103 próby wody pobranej w ramach nadzoru prowadzonego przez organy PIS oraz 94 próby wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej.

Na podstawie wykonanych badań jakości wody w 2018 r. stwierdzono, że wszystkie wodociągi produkowały wodę właściwej jakości, odpowiadającą wymaganiom cytowanego rozporządzenia.

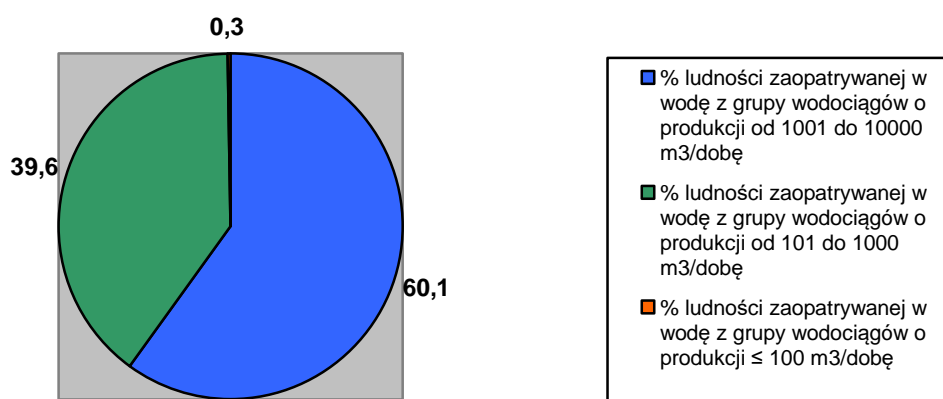
W roku 2017 również wszystkie wodociągi produkowały wodę dobrą, w związku z czym liczba wodociągów produkujących dobrą wodę nie ulega zmianie.

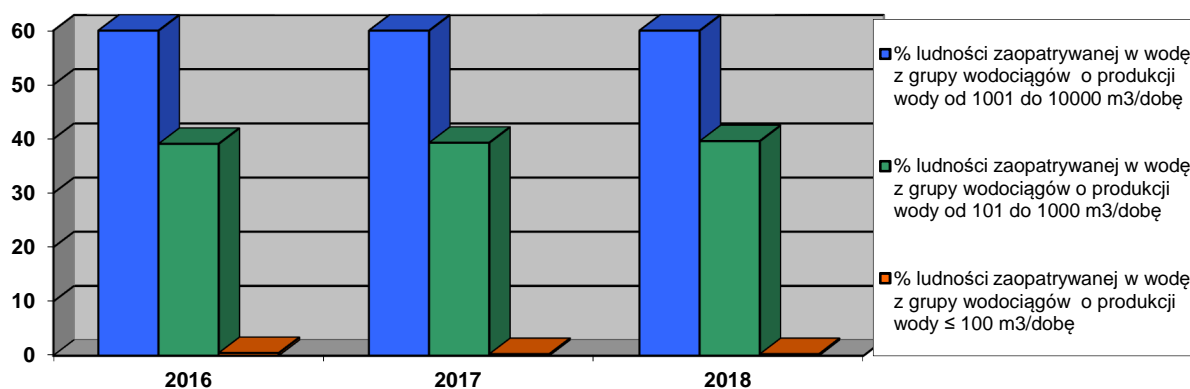
W roku 2018 wszyscy mieszkańcy korzystający z wody wodociągowej zaopatrywani byli w wodę dobrej jakości podobnie jak w roku poprzednim.

Najwięcej mieszkańców w powiecie śremskim zaopatrywanych jest w wodę z 1 wodociągu z grupy produkującej od 1001-10000 m³ wody na dobę – ok. 60,1%. Z 10 wodociągów z grupy wodociągów o produkcji wody od 101-1000 m³ wody na dobę korzysta ok. 39,6% mieszkańców, a z 1 wodociągu z grupy wodociągów o produkcji wody ≤ 100 m³ wody na dobę korzysta ok. 0,3% mieszkańców.

Procent mieszkańców korzystających z wodociągów w poszczególnych grupach w porównaniu do roku ubiegłego uległ nieznacznej zmianie w związku z tym, że w roku 2018 została zwodociągowana 1 miejscowość na terenie gminy Dolsk (Lipówka), która została podłączona od sieci wodociągu publicznego w Dolsku (z grupy wodociągów produkujących od 101-1000 m³ wody na dobę).

Nie wszyscy mieszkańcy powiatu śremskiego mają możliwość korzystania z wody wodociągowej. W roku 2018 została zwodociągowana 1 miejscowość na terenie gminy Dolsk (Lipówka). Na terenie powiatu nadal występują tereny, które nie są zwodociągowane:

- gmina Śrem – Tesiny osada,
- gmina Książ Wlkp. - Gogolewko wieś, Obreda osada,
- gmina Dolsk – Brzednia leśniczówka,
- gmina Brodnica – Tworzykowo wybudowanie.

Wodociągi objęte nadzorem zaopatrują w wodę mieszkańców powiatu śremskiego obejmującego 4 gminy:

Miasto i gmina Śrem – obsługiwana jest przez 5 wodociągów publicznych (Śrem, Dąbrowa, Gaj, Nochowo, Orkowo). Jakość wody z nadzorowanych na terenie gminy wodociągów, podobnie jak w roku poprzednim odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Liczba wodociągów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie. Ponadto mieszkańcy gminy Śrem korzystają z wodociągu publicznego w Wieszczyźnie (1 miejscowość).

Miasto i gmina Książ Wlkp. - obsługiwana jest przez 3 wodociągi publiczne (Książ, Konarzyce, Mchy). Jakość wody z nadzorowanych na terenie gminy wodociągów, podobnie jak w roku poprzednim odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Liczba wodociągów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie. Ponadto mieszkańcy gminy Książ korzystają z wodociągu publicznego w Dolsku (2 miejscowości) oraz z wodociągu publicznego w Wieszczyźnie (1 miejscowość).

Miasto i gmina Dolsk - obsługiwana jest przez 3 wodociągi publiczne (Dolsk, Wieszczyzn, Małachowo). Jakość wody z nadzorowanych na terenie gminy wodociągów, podobnie jak w roku poprzednim odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Liczba wodociągów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie, ale w roku 2018 została zwodociągowana 1 miejscowość - Lipówka, która została podłączona od sieci wodociągu publicznego w Dolsku.

Gmina Brodnica - obsługiwana jest przez 1 wodociąg publiczny (Piotrowo), który leży na terenie gminy Brodnica. Jakość wody z nadzorowanego na terenie gminy wodociągu, podobnie jak w roku poprzednim odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Uwagi budzi jedynie stan techniczny infrastruktury wodociągowej w zakresie nieszczelnego zbiornika wody czystej, o czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie informował Wójta Gminy Brodnica w oddzielnym piśmie. Liczba wodociągów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie. Ponadto mieszkańcy gminy Brodnica korzystają z wodociągu publicznego w Śremie (2 miejscowości) oraz z wodociągu publicznego w Gaju (4 miejscowości).

Oceny jakości wody dokonano w oparciu o badania wykonane w ramach nadzoru prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne:

1. liczba badań fizyko-chemicznych – 170 w tym gmina Śrem 89, gmina Książ 31 gmina Dolsk 34 i gmina Brodnica 16,
2. liczba badań bakteriologicznych – 184 w tym gmina Śrem 92, gmina Książ 40, gmina Dolsk 38 i gmina Brodnica 14.

W roku 2018 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie wydał 76 ocen stwierdzających przydatność wody do spożycia w tym: gmina Śrem 34, gmina Książ 18, gmina Dolsk 18 i gmina Brodnica 6. Ponadto zostało wydanych 13 ocen rocznych (półrocznych) o jakości wody w tym gmina Śrem 6, gmina Książ 3, gmina Dolsk 3 i gmina Brodnica 1. We wszystkich wydanych ocenach stwierdzono przydatność wody do spożycia.

Zmiany w zaopatrzeniu ludności w wodę do spożycia w roku 2018.

- Liczba wodociągów w porównaniu do roku ubiegłego nie zmieniła się i wynosi 12 wodociągów.
- W ocenie organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wszystkie wodociągi na terenie powiatu śremskiego produkują wodę odpowiadającą wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Żaden z nadzorowanych wodociągów podobnie jak w roku ubiegłym nie został oceniony negatywnie.

- Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach kontroli urzędowej prowadziła badania próbek wody zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Ponadto Państwowa Inspekcja Sanitarna dokonywała oceny jakości wody badanej w ramach oceny wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe. Jakość wody ze wszystkich wodociągów została oceniona jako przydatna do spożycia przez ludzi.
- W roku 2018 została zwodociągowana 1 miejscowość na terenie gminy Dolsk (Lipówka). Na terenie powiatu nadal występują tereny, które nie są zwodociągowane.

2. Ocena jakości wody w pływalniach, w kąpieliskach oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

2.1. Pływalnie.

W 2018 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawowała nadzór nad pływalniami m.in. na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda w pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016). Zgodnie z zapisami tego rozporządzenia administrator pływalni jest zobowiązany do dostosowania jakości wody oraz funkcjonowania pływalni do zasad i wymagań w nim określonych. Rozporządzenie nakłada na zarządcę pływalni m.in.: obowiązek prowadzenia i dokumentowania wewnętrznej kontroli jakości wody.

Nadzorem kontrolno-laboratoryjnym objęte były baseny kąpielowe zlokalizowane na Obieckie Sportowym w Śremie przy ul. Staszica 1. Obiekt został oddany do użytkowania w miesiącu listopadzie 2017 r. po przeprowadzonym remoncie i gruntownej modernizacji. W ramach kompleksowej modernizacji wykonano: nowe niecki basenowe, nowe systemy cyrkulacji, nową strefę odnowy biologicznej, całkowicie przebudowano szatnie i zaplecza sanitarne, wykonano nową wentylację wszystkich pomieszczeń. Aktualnie na Obieckie Sportowym znajduje się 6 niecek basenowych: basen sportowy o objętości 468 m³, basen do nauki pływania o objętości 36 m³, zjeżdżalnia z hamownią o objętości 2,8 m³, brodzik z atrakcjami o objętości 55 m³, oraz 2 niecki jacuzzi o objętości 1,12 m³ każda.

W roku 2018 przeprowadzono 1 kontrolę. Stan sanitarno-techniczny obiektu oceniony został jako dobry. Również bieżący stan sanitarny obiektu nie budził zastrzeżeń.

Zarządzający pływalnią, w uzgodnieniu z organami PIS ustalił harmonogram poboru próbek wody z pływalni na rok 2018 w ramach kontroli wewnętrznej. W harmonogramie określono częstotliwość pobierania próbek wody dla parametrów wskazanych w rozporządzeniu w zakresie mikrobiologicznym i fizykochemicznym. W okresie tym wykonano wszystkie zaplanowane badania, z wyjątkiem poborów w miesiącu sierpniu - w okresie od 30.07.2018 r. do 31.08.2018 r. z uwagi na naprawy gwarancyjne baseny były nieczynne. Sprawozdania z badań na bieżąco przekazywane są do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Śremie, który dokonuje oceny jakości wody. Ogółem pobrano do badań 282 próby wody w tym 94 próby w ramach kontroli urzędowej prowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz 188 prób w ramach kontroli wewnętrznej. W pobranych próbach wykonano 270 badań bakteriologicznych (94 w ramach kontroli urzędowej i 176 w ramach kontroli wewnętrznej) oraz 173 badań fizyko-chemicznych (24 w ramach kontroli urzędowej i 149 w ramach kontroli wewnętrznej). Ponadto wykonano 60 badań na obecność bakterii legionella w wodzie ciepłej (5 w ramach kontroli urzędowej i 55 w ramach kontroli wewnętrznej). Sporadycznie stwierdzano przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C (niechorobotwórczych) – w 8 próbach, *Pseudomonas aeruginosa* – w 7 próbach, legionella w 10 próbach oraz w zakresie fizyko – chemicznym chloroform w 6 próbach. Stwierdzane nieprawidłowości były przez zarządzającego usuwane w wyniku prowadzonych działań naprawczych. W żadnym z otrzymanych wyników badań kontrolnych nie stwierdzono ponownie przekroczenia badanych parametrów.

W dniu 3 grudnia 2018 r. została wydana „Zbiorcza ocena jakości wody na pływalni Śremskiego Sportu spółka z o.o. w Śremie ul. Staszica 1A za okres od 13 listopada 2017 r. do 12 listopada 2018 r. W wydanej ocenie stwierdzono, że jakość wody na pływalni spełniała wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne określone w załącznikach nr 1 i nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

2.2. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Nadzór kontrolno-laboratoryjny nad kąpieliskami i miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli w 2018 r. prowadzony był zgodnie z obowiązującymi przepisami: ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 ze zm.), rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do

kąpeli (Dz. U. z 2016 r. poz. 1602), rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (Dz. U. z 2018 poz. 2476).

W sezonie 2018 r. na terenie powiatu śremskiego funkcjonowały 3 kąpieliska:

- kąpielisko nr 1 na Jeziorze Jarosławskim,
- kąpielisko nr 2 na Jeziorze Jarosławskim,
- kąpielisko na Jeziorze Grzymiśławskim.

W sezonie kąpielowym 2018 r. na terenie powiatu śremskiego funkcjonowało 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli:

- miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli nad Jeziorem Dolskim Wielkim pod nazwą „Plaża Miejska w Dolsku”.

W sezonie kąpielowym Państwowa Inspekcja Sanitarna dokonała oceny jakości wody w ww. kąpieliskach oraz miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli. Wykonano łącznie 12 badań jakości wody w kąpielisku (w tym 3 w ramach kontroli urzędowej i 9 w ramach kontroli wewnętrznej) oraz 2 badania jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli w ramach kontroli wewnętrznej.

We wszystkich ww. kąpieliskach i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli jakość wody odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie wydał ogółem 12 bieżących ocen o jakości wody oraz 3 oceny sezonowe dla kąpielisk.

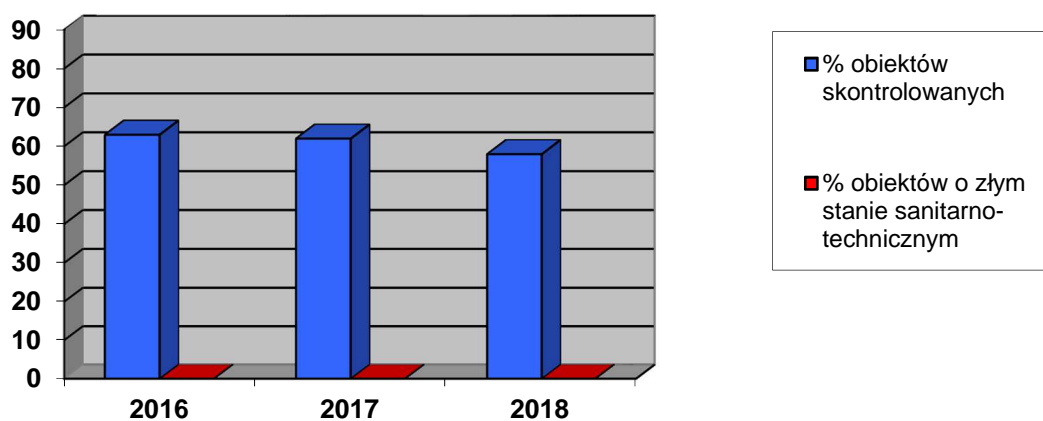
Ponadto organy PIS dokonały klasyfikacji jakości wody w kąpielisku nr 1 na Jeziorze Jarosławskim na podstawie czteroletnich badań. Jakość wody w ww. kąpielisku sklasyfikowano jako doskonałą. W pozostałych kąpieliskach nie dokonano klasyfikacji wody, ponieważ w poprzednich latach nie były zgłaszane one jako kąpieliska.

W sezonie letnim Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Śremie prowadziła i aktualizowała internetowy serwis kąpieliskowy (zgodnie z art. 347 ust. 3 ustawy Prawo wodne z dnia z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 ze zm.), który jest źródłem informacji na temat: lokalizacji kąpielisk, czasu trwania sezonu kąpielowego, bieżącej oceny jakości wody w kąpieliskach, informacji o zakazie kąpeli wraz ze wskazaniem przyczyn zakazu oraz infrastrukturze. Serwis kąpieliskowy udostępnia także dane administratorów oraz dane powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych nadzorujących kąpieliska. Link do serwisu kąpieliskowego umieszczony jest na stronie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

w Poznaniu oraz na stronie Głównego Inspektora Sanitarnego. Dodatkowo, w trakcie trwania sezonu na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie umieszczane były komunikaty o jakości wody do kąpieli. Ogółem umieszczono 8 komunikatów.

3. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2018 r. oceniono stan sanitarny w 196 obiektach, co stanowi 58% obiektów znajdujących się w ewidencji. W roku 2018 przeprowadzono łącznie 216 kontroli.

3.1. Domy Pomocy Społecznej.

Z dniem 1 stycznia 2010 r. Dom Pomocy Społecznej w Śremie przy ul. Farnej i Dom Pomocy Społecznej w Psarskim, których organem założycielskim jest Starostwo Powiatowe w Śremie zostały przekazane do nadzoru Wielkopolskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

W roku 2018 nadzorem sanitarnym objęty był 1 obiekt - Całodobowy Dom Opieki w Szołdrach, gmina Brodnica. Obiekt działa w oparciu o decyzją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 lipca 2009 r., która zezwala na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niesprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Zezwolenie wydane jest na czas nieokreślony. Jest to podmiot niepubliczny, prowadzony przez osobę fizyczną (zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.). Obiekt spełnia standardy określone w art. 68 wyżej cytowanej ustawy. W obiekcie przeprowadzono 1

kontrolę. Stan sanitarno-techniczny obiektu, w chwili kontroli nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono również uchybień sanitarnych w zakresie utrzymania bieżącej czystości. Obiekt przeznaczony jest dla 24 osób i posiada 14 pokoi oraz przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych (podjazd, pochyty, platforma przy schodowa na I piętro budynku).

3.2. Hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe.

W 2018 r. nadzorem objęto 11 obiektów w tym: 3 hotele (Hotel Metropol Śrem Pl.20 Października 43, Hotel L'ASCADA Śrem ul. Chełmońskiego 2, Hotel Cztery Korony Śrem ul. Malczewskiego 1), 6 innych obiektów świadczących usługi noclegowe (Ośrodek Rekreacyjno-Szkoleniowy Villa Natura Dolsk ul. Podrzekta, Dwór Andrzejówka Mechlin, Centrum Hipiki Jaszkowo, Ceglarnia Jarosławki 3, Agroturystyka: Słoneczny Dwór Radoszowo II i Gospodarstwo Agroturystyczne Trąbinek 4c) oraz 2 pola biwakowe (w Jarosławkach i w Dolsku ul. Wczasowa). Ogółem przeprowadzono 13 kontroli. Stan sanitarno-techniczny żadnego z ww. obiektów, w chwili kontroli nie budził zastrzeżeń – prace remontowo-modernizacyjne przeprowadzane są sukcesywnie, we własnym zakresie przez właścicieli obiektów. Nie stwierdzono również uchybień sanitarnych w zakresie utrzymania bieżącej czystości. Wszystkie obiekty podobnie jak w roku poprzednim zostały ocenione pozytywnie.

Przedmiotem kontroli był stan sanitarno-techniczny tj. zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, utrzymanie czystości i porządku w obiektach i w ich otoczeniu, właściwa dezynfekcja pomieszczeń, urządzeń i sprzętów oraz pranie bielizny i pościeli, a także dostępność środków higienicznych, bezpieczne usuwanie odpadów stałych i płynnych oraz przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

Budynki obiektów hotelarskich wyposażone są: w hotele z recepcją, pokoje mieszkalne, sale konferencyjne oraz w restauracje. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia dla innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2166).

Przy polu biwakowym w Jarosławkach w roku ubiegłym oddano do użytku nowe zaplecze sanitarne na potrzeby Terenów Rekreacyjnych. Są to 4 wolnostojące budynki: w budynku nr 1 znajdują się pomieszczenia dla ratowników i policji oraz

magazyn, w budynku nr 2 znajdują się pomieszczenia biurowe z zapleczem socjalnym dla pracowników oraz sanitariat dla osób niepełnosprawnych, a w budynkach nr 3 i 4 znajduje się zaplecze higieniczno-sanitarne wspólne dla korzystających z pola biwakowego, kąpielisk i plaży, oddzielne dla kobiet i mężczyzn. W budynkach 3 i 4 znajdują się także pomieszczenia gospodarcze, w których przechowywany jest sprzęt do utrzymania porządku na terenie obiektu oraz sprzęt i środki do utrzymania porządku i czystości w sanitariatach i umywalniach. Na ścianie budynku nr 3, pod zadaszeniem, zamontowano 4 zlewozmywaki zewnętrzne wyposażone w punkty poboru wody.

Przy polu biwakowym w Dolsku ul. Wczasowa znajduje się tylko zaplecze sanitarne oraz na terenie placu 3 umywalnie typu rynnowego bez zadaszenia. Umywalka przy zapleczu sanitarnym oraz umywalnie na placu wyposażone są tylko w bieżącą zimną wodę.

3.3.Ustępy publiczne.

Pod nadzorem PSSE w Śremie znajduje się 6 obiektów, w tym 1 czynny sezonowo (od maja do października). Z istniejących obiektów 2 zlokalizowane są w budynkach murowanych, natomiast 4 to obiekty typu kontenerowego. Wszystkie obiekty przystosowane są dla potrzeb niepełnosprawnych. Liczba obiektów w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie.

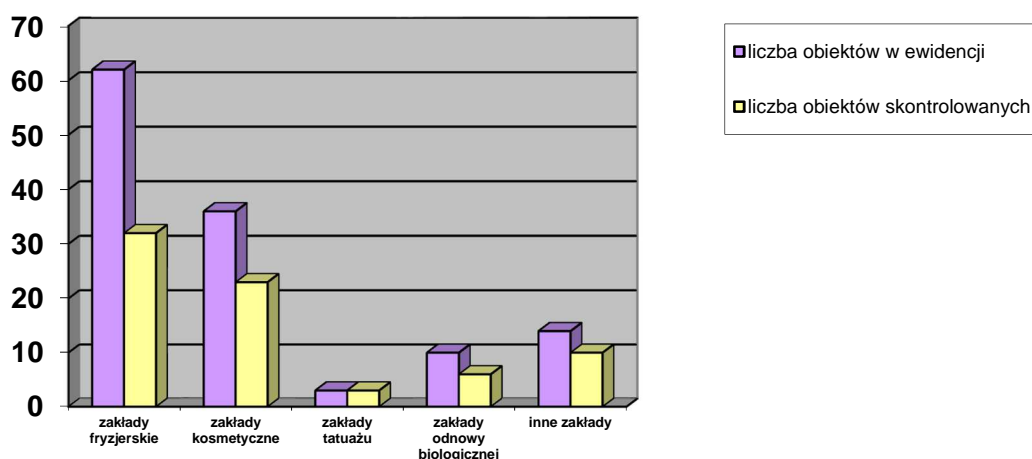
Kontrolą objęto 6 obiektów, w których przeprowadzono 6 kontroli. Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów, w chwili kontroli nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono również uchybień sanitarnych w zakresie utrzymania bieżącej czystości.

3.4 Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i solaria.

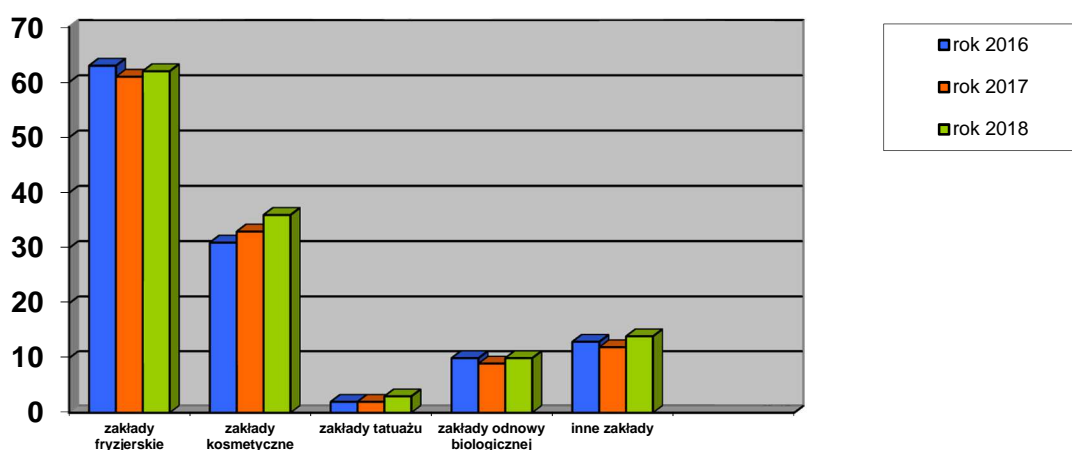
W 2018 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie znajdowało się 125 obiektów, w których świadczone były usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej. W porównaniu do roku ubiegłego ich liczba zwiększyła się o 8 obiektów. Większość obiektów z tej grupy to małe zakłady, w których usługi świadczy 1 osoba, najczęściej właściciel.

Spśród ww. zakładów skontrolowano 74 obiekty, co stanowi 59,2%, przeprowadzając 79 kontroli.

	liczba zakładów w ewidencji	liczba zakładów skontrolowanych	% skontrolowanych obiektów
Zakłady fryzjerskie	62	32	51,6
Zakłady kosmetyczne	36	23	63,9
zakłady tatuażu	3	3	100,0
zakłady odnowy biologicznej	10	6	60,0
inne zakłady, w których świadczona jest więcej niż 1 z ww usług	14	10	71,4
	125	74	59,2

Wśród zakładów ujętych w ewidencji przeważały zakłady fryzjerskie (49,6%), najmniejszą grupę stanowiły zakłady tatuażu (2,4%).

W dalszym ciągu brak jest aktualnego przepisu określającego szczegółowe wymagania sanitarne jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej utrudnia prawidłowe sprawowanie nadzoru nad tą grupą obiektów.

W związku z brakiem ww. przepisu w roku 2018, podobnie jak w roku poprzednim kontrole prowadzone były w oparciu o wymagania sanitarne wynikające z przepisów

ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 151 ze zm.). We wszystkich skontrolowanych zakładach pomieszczenia i wyposażenie utrzymane było we właściwym stanie sanitarno-porządkowym. Również stan sanitarno-techniczny żadnego ze skontrolowanych obiektów, w chwili kontroli nie budził zastrzeżeń. Prace remontowe przeprowadzane są sukcesywnie, w miarę potrzeb przez właścicieli obiektów.

3.5 Lecznictwo zamknięte.

Liczba placówek w porównaniu z rokiem 2017 nie uległa zmianie, ale w roku 2018 jedna placówka rozpoczęła działalność i przed zakończeniem roku ją zakończyła (BONA SPE Śremski Ośrodek Onkologiczny Śrem ul. Chełmońskiego 1). Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie aktualnie pozostaje 1 Szpital - Wielkopolski Ośrodek Reumatologiczny Śrem ul. Mickiewicza 95 i 1 Zakład Opiekuńczo-Leczniczy - Śrem ul. Promenada 7. Kontrolą objęto wszystkie 3 działające w roku 2018 obiekty, w których przeprowadzone 3 kontrole kompleksowe. Skontrolowane obiekty spełniają wymogi zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012 r. poz. 739).

Utrzymanie czystości oraz porządek w otoczeniu obiektów, postępowanie z bielizną czystą i brudną, postępowanie z odpadami medycznymi nie budziło zastrzeżeń. Placówki posiadają aktualne umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami transportowymi posiadającymi wymagane zezwolenia. Jedna placówka posiada własną pralnię, 1 placówka bieliznę do prania przekazuje do pralni usługowej. Wielkopolski Ośrodek Reumatologiczny i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego w Śremie. Jakość wody z wodociągu publicznego w Śremie odpowiada warunkom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). W Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym w roku sprawozdawczym pobrano 3 próby wody ciepłej do badań w kierunku Legionella sp. Przeprowadzone badania wykazały że jakość wody ciepłej w instalacji wodociągowej wewnętrznej ww. placówki spełniła wymagania mikrobiologiczne określone w ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia. W żadnej placówce nie stwierdzono obecności insektów, gryzoni lub ich śladów.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Stanowiska Pracy ds. Epidemiologii przeprowadzili dodatkową kontrolę tematyczną w Wielkopolskim Ośrodku Reumatologicznym w celu sprawdzenia posiadania procedur i ich stosowania na wypadek wystąpienia przypadków zakażenia grypą.

3.6. Lecznictwo otwarte.

Spośród placówek lecznictwa otwartego nadzorem sanitarnym objęto: przychodnie, laboratorium diagnostyczne, inne obiekty prowadzące działalność leczniczą (stacja dializ, gabinety medycyny szkolnej, poradnie, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej) indywidualne praktyki lekarskie, indywidualne i grupowe praktyki lekarzy dentyków, indywidualne i grupowe praktyki pielęgniarek.

Liczba placówek w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa nieznacznemu zmniejszeniu i na koniec 2018 r. wynosiła 150 (w 2017 r. – 153).

Wszystkie podmioty lecznicze z działalnością ambulatoryjną spełniają wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012 r. poz. 739).

W roku 2018 uchybienia dotyczące stanu sanitarnego stwierdzono w 2 obiektach:

- w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sterylizacji, prowadzenia kontroli wewnętrznych dotyczących zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych oraz brak dokumentacji medycznej pracowników – wydano decyzję zarządzającą i rachunkową,
- w 1 obiekcie stwierdzono brak kontroli wewnętrznych dotyczących zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych oraz przeterminowany sprzęt jednorazowego użycia – wydano decyzję rachunkową.

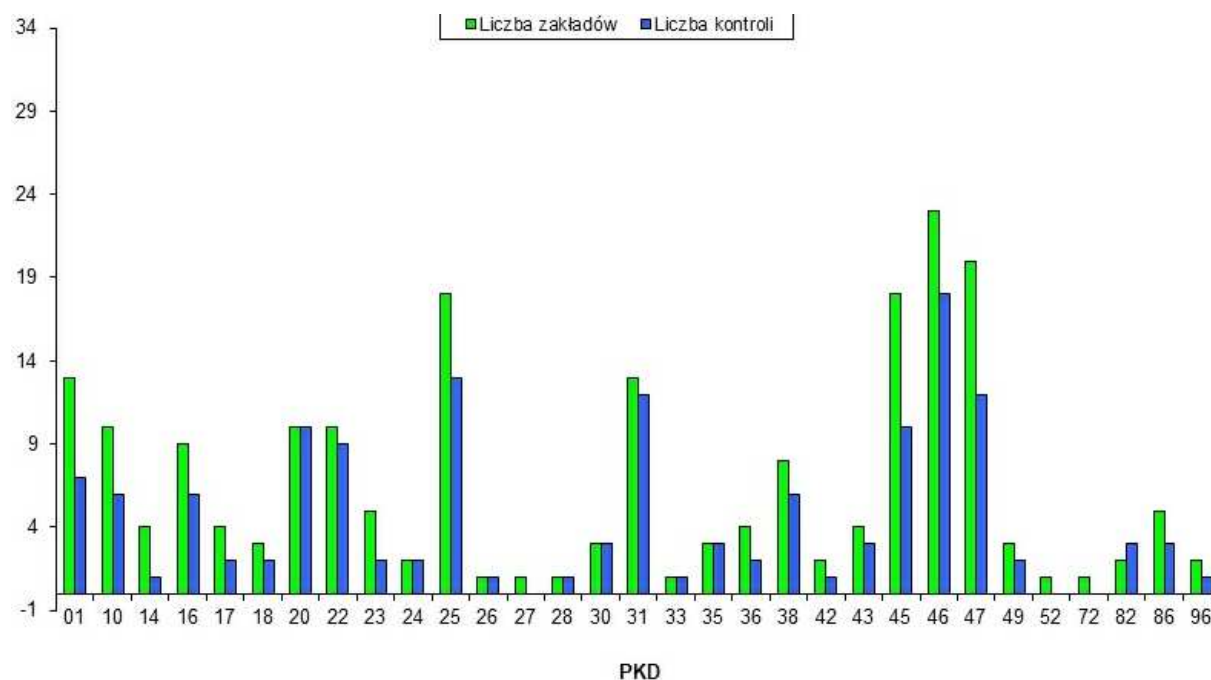
Przeprowadzone rekontrole wykazały, że nieprawidłowości zostały usunięte

W roku sprawozdawczym tak jak w roku 2017 nie było uwag dotyczących zaopatrzenia w wodę ciepłą i zimną w skontrolowanych obiektach, nie odnotowano przerw w dostępie do wody, awaryjności sieci, nie przeprowadzono modernizacji sieci w żadnej placówce.

Odzież ochronna prana jest w pralniach lub we własnym zakresie, w 4 placówkach stosowana jest odzież jednorazowego użycia. Podobnie jak w roku ubiegłym nie stwierdzono w żadnej placówce występowania insektów, gryzoni lub ich śladów.

V. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Pracy.

W roku 2018 sprawowano nadzór w zakresie higieny pracy nad 204 zakładami pracy, w których zatrudnionych jest około 7791 pracowników. Skontrolowano 142 zakładów zatrudniających 6979 osoby.

Wykres 1. Liczba skontrolowanych zakładów w poszczególnych sektorach gospodarki (wg PKD) w roku 2018.

W kontrolowanych zakładach prowadzono ocenę narażenia pracowników na czynniki szkodliwe i stwierdzono, że przekroczenia NDSiN (Najwyższe Dopuszczalne Stężenia i Natężenia) występują w 34 zakładach pracy, a w warunkach przekroczonych NDSiN pracuje 623 osób w tym:

- narażenie na pyły - 90 pracowników zatrudnionych w 8 zakładach pracy,
- narażenie na hałas - 564 pracowników w 31 zakładach pracy,
- narażenie na wibrację - 19 pracowników w 1 zakładzie pracy,
- narażenie na mikroklimat gorący - 16 pracowników w 1 zakładzie,
- w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi pracuje 183 osób w 13 zakładach,
- narażenie na czynniki chemiczne (mangan) - 58 pracowników w 6 zakładach.

Największa liczba narażonych pracowników, pracujących w warunkach przekroczonych NDSiN zatrudniona jest w:

- zakładach produkujących meble - 189 osób,

- zakładach produkujących gotowe wyroby metalowe - 101 osób,
- zakładach produkujących wyroby z gumy i tworzyw sztucznych - 87 osób,
- przemyśle drzewnym - 67 osób.

Pracownicy zatrudnieni w tych zakładach to grupa osób najbardziej narażona na działanie czynnika szkodliwego jakim jest hałas. Podczas prowadzonych kontroli szczególną uwagę zwracano na stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia NDN hałasu i poddawano wnikliwej analizie opracowane przez kierownictwo firm plany poprawy warunków pracy dla tych stanowisk badając równocześnie realizację określonych przez zakłady działań prewencyjnych.

W celu zmniejszenia narażenia pracowników na hałas instruowano przedsiębiorców o sposobach, które mogą spowodować poprawę warunków pracy w zakładach. Uzyskać to można np. poprzez wymianę zużytych maszyn lub ich elementów na nowe, obudowę maszyn lub ich części generujących hałas, ostrzenie elementów tnących i ich systematyczną konserwację oraz ograniczenie czasu narażenia pracowników na hałas i stosowanie certyfikowanych ochron narządu słuchu. Informowano również pracodawców o zakazie zatrudniania pracowników narażonych na ponadnormatywny hałas w godzinach nadliczbowych.

Podczas kontroli w zakładach, gdzie występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, instruowano kierownictwo o konieczności takiego projektowania miejsc pracy i rozmieszczania stanowisk powodujących zagrożenie hałasem, aby nie miały one szkodliwego wpływu na sąsiednie stanowiska i pozostałych pracowników.

W przypadkach, w których wyeliminowanie przekroczeń NDN hałasu było niemożliwe za pomocą środków organizacyjno-technicznych kontrolą objęto prawidłowy dobór środków ochrony indywidualnej słuchu i prawidłowość ich stosowania.

Podczas kontroli zakładów, w których występuje ponadnormatywny hałas stwierdzono, że podobnie jak w latach poprzednich kontynuowana jest działalność profilaktyczna zmierzająca do ograniczenia bądź likwidacji chorób zawodowych.

Wśród metod zapobiegania stosuje się m.in.:

- systematyczne badania lekarskie,
- stosowanie ochron osobistych na stanowiskach, gdzie stwierdzono narażenie,
- systematyczne szkolenia bhp wstępne i okresowe.

W roku 2018 wydano 12 decyzji zarządzających, które zawierały 25 nakazów m. in.:

- przeprowadzenie badań i pomiarów środowiska pracy,
- zakaz wprowadzania do obrotu produktu biobójczego,

- przeprowadzenie szkoleń okresowych bhp,
- poprawić warunki pracy - zmniejszyć zapylenie,
- przeprowadzić pomiary czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,
- przeprowadzić ocenę ryzyka zawodowego,
- opracować i udostępnić pracownikom instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy,
- poprawić warunki techniczne na stanowiskach pracy,
- poprawić warunki techniczne w pomieszczeniach higienicznosanitarnych.

W toku wykonywanych czynności związanych z nadzorem nad zakładami pracy prowadzono systematyczne rozeznanie związane z występowaniem czynników rakotwórczych na stanowiskach pracy.

Stwierdzono, że na terenie powiatu śremskiego narażenie na czynniki rakotwórcze występuje w 13 zakładach pracy, a narażonych jest 183 pracowników, w tym:

<i>Nazwa czynnika</i>	<i>Liczba zatrudnionych pracowników</i>
prace związane z narażeniem na pył dębowy	96
mieszanki chemiczne	32
ropopochodne czynniki rakotwórcze	28
promieniowanie jonizujące	27
razem	183

Podczas prowadzonych czynności kontrolnych w wyżej wymienionych zakładach stwierdzono, że pracodawcy zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na czynniki rakotwórcze prowadzą rejestry prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z czynnikami rakotwórczymi oraz rejestry osób narażonych na te czynniki.

Pracownicy informowani są w formie pisemnej o rodzaju występującego czynnika rakotwórczego, jego oddziaływaniu na organizm ludzki, wynikach pomiarów oraz konieczności stosowania ochron osobistych. Opracowywane są oceny ryzyka zawodowego, w których uwzględnia się narażenie pracownika na czynniki rakotwórcze. Systematycznie prowadzone są pomiary stężeń czynników rakotwórczych na stanowiskach pracy.

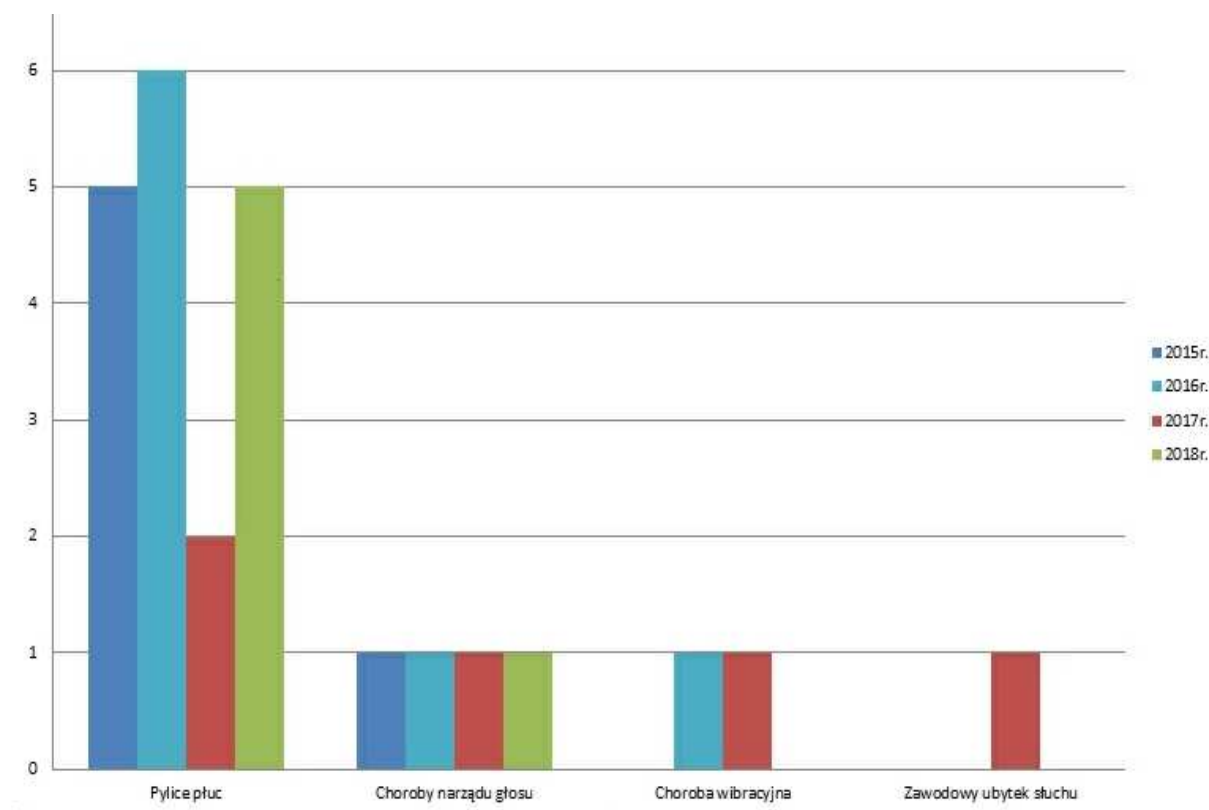
W trakcie przeprowadzonych w 2018 roku kontroli podobnie jak w latach poprzednich zaznajamiano się z zaleceniami pokontrolnymi Państwowej Inspekcji Pracy i zwracano uwagę na terminowość wykonywania poleceń wydanych w nakazach tej instytucji.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie systematycznie informuje Okręgowego Inspektora Pracy w Poznaniu o występujących na terenie powiatu chorobach zawodowych i wydawanych decyzjach stwierdzających te choroby.

Stanowisko Pracy do Spraw Higieny Pracy PSSE w Śremie prowadzi współpracę z lekarzami medycyny pracy, którzy przeprowadzają badania lekarskie pracowników zatrudnionych w zakładach na terenie powiatu jak również prowadzi ścisłą współpracę z Wojewódzkim Centrum Medycyny Pracy w Poznaniu w zakresie sporządzenia oceny narażenia zawodowego u osób, co do których zachodzi podejrzenie o zachorowanie na choroby zawodowe.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 6 postępowań w sprawie chorób zawodowych i wydano 6 decyzji stwierdzających choroby zawodowe:

- pylice płuc - 5 choroby,
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym 1 zachorowanie nauczyciela szkoły podstawowej.

Wykres 2. Porównanie ilości występujących chorób zawodowych w latach 2015 – 2018r.

W roku 2018 w ramach współpracy z innymi instytucjami, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie przekazywał informacje o nieprawidłowościach w oznakowaniu produktów wprowadzanych do obrotu przez firmy zlokalizowane na terenie działalności innych Inspektorów.

W 2018 roku stanowisko Pracy ds. Higieny Pracy PSSE w Śremie kontynuowała powierzone jej w 2013 r. obowiązki związane z nadzorem nad środkami zastępczymi. W roku 2018 na terenie powiatu śremskiego nie toczyło się żadne postępowanie administracyjne w zakresie środków zastępczych, nie odnotowano znamion wprowadzania do obrotu lub wytwarzania środków zastępczych ani nie zgłoszono zatrucia środkami zastępczymi.

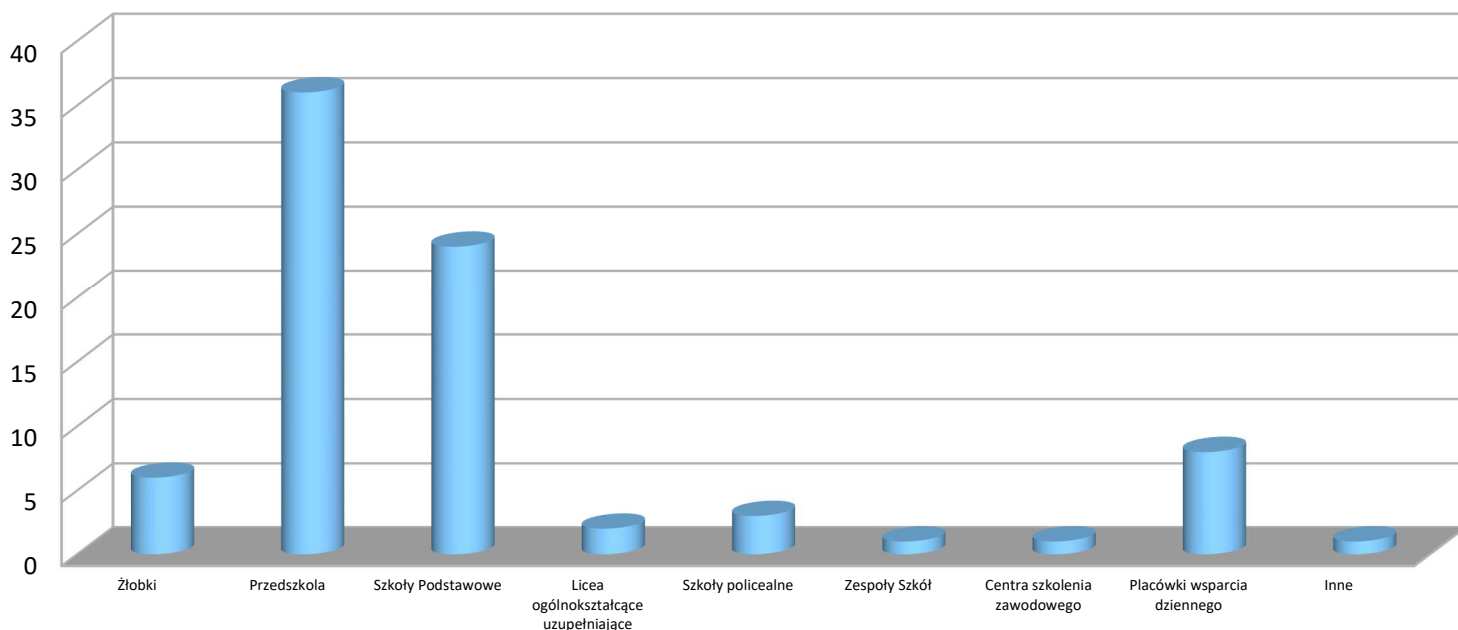
W roku 2018 r. kontynuowano w zakładach pracy działania związane z przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 9 września 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W związku z tym przeprowadzono 107 kontroli, podczas których stwierdzono przestrzeganie przepisów ustawy oraz systematyczny spadek liczby osób palących papierosy na terenie zakładów pracy.

VI. Ocena warunków sanitarno-higienicznych w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych.

1. Liczba placówek pod nadzorem:

Obiekty stałe 82 w tym: 6 żłobków, 36 przedszkoli, szkoły funkcjonujące samodzielnie: 24 szkół podstawowych (w tym 1 szkoła podstawowa specjalna: Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Klasami Przystosowanymi do Pracy w Śremie), 2 licea ogólnokształcące uzupełniające, 3 szkoły policealne, 1 zespół szkół, w którym funkcjonuje: 1 przedszkole, 2 szkoły podstawowe (w tym 1 muzyczna), 1 gimnazjum oraz 1 liceum ogólnokształcące; 1 centrum szkolenia zawodowego, 8 placówek wsparcia dziennego, 1 placówka rekreacyjna.

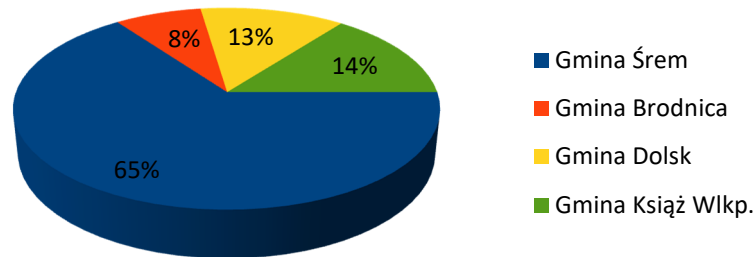
Liczba placówek pod nadzorem

Obiekty sezonowe ogółem 93: wypoczynek zimowy – 10, wypoczynek letni – 83.

Skontrolowano: 84 placówki stałe oraz 22 placówki wypoczynku dzieci i młodzieży. Przeprowadzono 95 kontroli w obiektach stałych zakładów nauczania i wychowania, 22 kontrole turnusów wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. Ogółem przeprowadzono 117 kontroli, w tym: gminie Śrem – 76, gminie Brodnica – 9, gminie Dolsk – 15 i gminie Książ Wlkp. – 17.

Procentowe przedstawienie przeprowadzonych kontroli w obiektach stałych i sezonowych w poszczególnych gminach

2. Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek

W obiektach stałych zawieszono działalność klubiku dziecięcego "Zdolna Ferajna" w Śremie oraz zlikwidowano Szkołę Podstawową w Żabnie.

Nowe placówki oddane do użytkowania to: Żłobek „Radosny Maluch” w Książu Wlkp., Przedszkole „Radosny Maluch” w Książu Wlkp. oraz filia Niepublicznego Przedszkola „Kinderki.pl” w Śremie.

3. Liczba załatwionych interwencji: 1

W październiku 2018 r. Dyrektor Szkoły Podstawowej w Pyszącej zwrócił się z pismem w sprawie przekazania informacji o rozchodzących się zanieczyszczeniach powietrza pochodzących z miejsca magazynowania odpadów we wsi Pysząca. Wystosowano pismo do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Delegatura w Lesznie z zapytaniem o pomiary emisji zanieczyszczeń do powietrza. Następnie przekazano odpowiedź do placówki interweniującej oraz organu prowadzącego.

4. Ocena warunków techniczno-sanitarnych w placówkach oświatowych

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego w 2018r. oceniono stan sanitarno-techniczny w 84 placówkach nauczania i wychowania. Wśród tych placówek znajdują się obiekty, w których stwierdzono, że budynki lub otoczenie wymagają działań naprawczych w zakresie stanu technicznego. Należą do nich:

- 2 decyzje nakazujące na szkoły podstawowe wydane w 2015 r. – pierwsza decyzja dotyczyła remontu pomieszczeń sanitarnych, natomiast druga decyzja dotyczyła złego stanu technicznego ścian w sali gimnastycznej oraz ścian, sufitów w zapleczu sanitarnym i szatni przy sali gimnastycznej.

Wszystkie powyżej przedstawione placówki dostały zgodę na przedłużenie terminu wykonania nakazów do dnia 31.08.2019 r. W zakresie warunków do utrzymania

higieny osobistej w skontrolowanych placówkach stwierdzono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Od 2011 r. wszystkie placówki posiadają bieżącą ciepłą wodę we wszystkich sanitariatach.

Wszystkie placówki również zapewniają wystarczającą liczbę oczek ustępowych w stosunku do uczęszczających do niej liczby uczniów.

Wszystkie placówki są skanalizowane, posiadają podłączenie do sieci kanalizacji publicznej, szamba lub posiadają własną oczyszczalnię ścieków.

5. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Na 30 skontrolowanych placówek szkolnych, 23 obiekty posiadają odpowiednie warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, a 7 obiektów nie posiada infrastruktury do prowadzenia zajęć (w tym 5 placówek to szkoły zaoczne, w których w ramach programu nauczania nie są prowadzone zajęcia z wychowania fizycznego oraz 2 szkoły podstawowe, która do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego korzystają z bazy sportowej zlokalizowanej poza placówką nauczania). Pomimo posiadanej infrastruktury, aż 16 placówek korzysta z infrastruktury do wychowania fizycznego poza placówką.

6. Prowadzenie dożywiania.

Dożywianie uczniów prowadzone jest w formie obiadów lub kanapek w oparciu o zlokalizowane na terenie szkół stołówki lub catering.

Z posiłków dofinansowywanych korzystało 467 uczniów szkół podstawowych i 5 uczniów zespołu szkół. Liczba osób korzystających z posiłków dofinansowanych wzrosła w porównaniu do ubiegłego roku. Ogółem z posiłków dofinansowanych w roku 2018 skorzystało około 472 uczniów. Napoje zapewniają 23 szkoły podstawowe i 1 zespół szkół. Szkoły korzystają z mleka dostarczanego w ramach programu rządowego „Szklanka mleka” oraz biorą udział w programie „Owoce i warzywa w szkole”.

7. Opieka medyczna w szkołach.

We wszystkich placówkach nauczania i wychowania uczniowie są objęci opieką medyczną przez pielęgniarki bądź higienistki szkolne, za wyjątkiem szkół prowadzących kształcenie w systemie zaocznym.

8. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach.

W ramach prowadzonego nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach skontrolowano 7 placówek. Kontrole wykazały, że placówki posiadają aktualny spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Substancje i preparaty chemiczne przechowywane są zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz posiadają aktualne karty charakterystyki.

9. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania.

Przeprowadzona analiza stanowiska pracy ucznia w porównaniu do roku ubiegłego utrzymuje się na tym samym poziomie. Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 4 przedszkolach, 3 szkołach podstawowych oraz w 1 zespole szkół, dotyczyło to: 1 szkoły podstawowej. Badaniem objęto 348 dzieci z 8 placówek. Stwierdzono, że w odpowiedni sposób dostosowano meble do wzrostu uczniów i przedszkolaków, dzięki czemu zostały zachowane zasady ergonomii.

Oceniono rozkład zajęć lekcyjnych w 10 placówkach: 9 szkołach podstawowych oraz w 1 zespole szkół, dotyczyło: 1 szkoły podstawowej. Badaniem objęto 41 oddziałów, w żadnym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przeprowadzona analiza w porównaniu do roku ubiegłego utrzymuje się na tym samym poziomie.

Oświetlenie sztuczne – w trakcie kontroli sanitarnych, w większości placówek dyrektorzy przedstawili do wglądu wyniki pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego. W placówkach które nie posiadały wyników pomiaru natężenia sztucznego w salach zajęć zalecono ich wykonanie.

10. Ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

W ramach akcji edukacyjnej prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną, która miała na celu ukierunkowanie edukacji prozdrowotnej na profilaktykę wad postawy, w dniach od 15 do 17 października 2018 r. na terenie powiatu śremskiego przeprowadził ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Badaniem objęto Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Dąbrowie oraz Szkołę Podstawową nr 6 im. Braci Barskich w Śremie. Akcja została przeprowadzona w porozumieniu z dyrekcją placówek i Pielęgniarskim Ośrodkiem Medycyny Szkolnej BASISMED. W ramach tej akcji pracownicy pionu higieny dzieci i młodzieży oraz oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia przy współpracy z pielęgniarką

szkolną przeprowadzili badanie ciężaru ciała uczniów oraz ciężaru tornistra we wszystkich klasach funkcjonujących w strukturach szkół wytypowanych do badania. Z uwagi na fakt, iż w Polsce nie ma przepisów określających ciężar tornistrów dzieci i młodzieży przyjmuje się, według badań Centralnego Instytutu Ochrony Pracy - Państwowego Instytutu Badawczego (CIOP-PIB), iż ciężar szkolnego tornistra nie powinien przekraczać 10-15% masy ciała ucznia.

W Szkole Podstawowej w Dąbrowie badaniem objęto 203 uczniów, co stanowi 93,9% wszystkich uczniów uczęszczających do danej placówki. W grupie 158 uczniów, czyli 77,8% zbadanych stwierdzono spełnienie wysokiej normy. To znaczy, że w tej grupie ciężar tornistra nie przekraczał 15% masy ciała ucznia. Natomiast tylko u 29,5%, czyli 60 uczniów ciężar tornistra nie przekroczył 10% masy ciała, to znaczy, że dana grupa uczniów spełniła wymagania niskiej normy obciążenia uczniów ciężarem tornistra. W powyższej placówce 45 osób w dniu przeprowadzenia badań było obciążonych ciężarem tornistrów powyżej 15% masy ciała, co stanowi 22,2% osób objętych badaniem. Najwyższy wynik obciążenia ciężarem tornistra w stosunku do masy ciała wyniósł 25,2%. Najcięższy z ważonych plecaków szkolnych miał masę aż 9,2kg. W Szkole Podstawowej nr 6 w Śremie przebadano 733 uczniów, co stanowi 91,6% wszystkich dzieci zapisanych do danej placówki. Ciężar tornistra spełniający normę 10% ciężaru masy ciała stwierdzono u 188 uczniów, jest to 25,65% wśród zbadanych osób. Wysoką normę ciężaru tornistra, czyli 15% masy ciała ucznia spełniło 68,22% zważonych tornistrów, obejmuje to grupę 500 dzieci. Znaczne przekroczenie normy ciężaru tornistra szkolnego stwierdzono u 233 osób, co stanowi 31,78% grupy objętej badaniem. Waga najcięższego tornistra szkolnego wyniosła aż 10,54 kg. Natomiast najwyższy wynik obciążenia ciężarem tornistra w stosunku do masy ciała wyniósł 34,60%.

Podsumowując w obu szkołach ilość przypadków, w których ciężar tornistra szkolnego przekraczał 15% masy ciała dziecka stwierdzono niemal 30% uczniów.

10. Przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w placówkach nauczania i wychowania.

We wszystkich placówkach prowadzony jest monitoring w zakresie zakazu palenia wyrobów tytoniowych. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono jego przestrzeganie.

VII. Główne zagadnienia realizowane w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje zadania o charakterze prewencyjnym, które zostały określone w art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w oparciu o inne przepisy prawa (ustawy, rozporządzenia).

Zadania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego miały na celu zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych poprzez egzekwowanie odpowiednich rozwiązań technicznych i technologicznych gwarantujących spełnienie tych wymagań, a także poprzez zapobieganie pogorszenia standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych osób zamieszkujących i przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Działania te zostały podjęte na wniosek organów administracyjnych lub inwestorów i polegały na:

- uzgadnianiu zakresu oraz stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- uzgadnianiu i opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- uzgadnianiu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- zajęciu stanowiska co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko;
- uzgadnianiu w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uzgadnianiu dokumentacji projektowych inwestycji;
- dokonywaniu odbiorów obiektów budowlanych.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma na celu realizację zasady ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wdrażanie rozwiązań chroniących środowisko, w tym również zdrowie ludzi. Zgodnie z właściwością rzeczową w zakresie sprawowania zapobiegawczego nadzoru

sanitarnego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie dokonał uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem wpływu projektowanego sposobu zagospodarowania terenu na takie elementy jak: powietrze, wodę, powierzchnię ziemi, klimat, zasoby naturalne, krajobraz, rośliny zwierzęta oraz ludzi we wzajemnym ich powiązaniu. Podstawą do zajęcia stanowiska uzgodnienia w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko było opracowanie zawierające analizy i oceny oddziaływania na środowisko tzw. prognoza oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie ludzi, odnosząca się do wyżej wspomnianych elementów. Ponadto w oparciu o art. 54 ust. 1, w powiązaniu z art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 r., poz. 2081), odnosząc się do w/w elementów, w ramach strategicznej oceny oddziaływania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie zaopiniował projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

1. W 2018 r. Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Śremie, w ramach **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydało:**

- 1 pismo, w którym zgłoszono wnioski przed sporządzeniem projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 11 opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Z tego 1 wniosek dotyczył zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, natomiast pozostałe sprawy dotyczyły projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ustalają przeznaczenie terenów oraz ściśle określają sposoby ich zagospodarowania i zabudowy. Dokonując uzgodnienia planu dążono do takiego kształtowania struktury przestrzennej oraz przeznaczenia przedmiotowego terenu, aby w sposób racjonalny, a zarazem zrównoważony godzić potrzeby rozwojowe gmin i ich mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych z wymogami ochrony środowiska, w tym również zdrowia ludzi. Mając na uwadze szeroko pojętą ochronę zdrowia ludzi w przeprowadzonej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zwracano szczególną uwagę na:

- właściwą gospodarkę wodno-ściekową, z uwzględnieniem zapewnienia ludności wody do picia i na potrzeby gospodarcze;
- właściwe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów;
- zapewnienie ochrony ludności przed niekorzystnym wpływem hałasu, wibracji oraz zanieczyszczeń powietrza.

W oparciu o art. 54 ust. 1, w powiązaniu z art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie zaopiniował 10 projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz 2 projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. W jednym przypadku wnosząc uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w związku z planowaniem usytuowania terenów zabudowy usługowej w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub wielorodzinnej.

2. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny opiniował i uzgadniał warunki realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Przed zajęciem stanowiska, każdorazowo w oparciu o kartę informacyjną przedsięwzięcia lub na podstawie sporządzonego raportu, poddawano ocenie: charakter planowanej inwestycji, jej rozmiar, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, rodzaj proponowanej technologii, wielkość produkcji, usytuowanie względem terenów chronionych z uwzględnieniem przeważających kierunków wiatru, istniejący i planowany charakter zagospodarowania terenu, a także przeznaczenie terenu w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, jeżeli taki został uchwalony. Analizowano możliwość wystąpienia oddziaływania w zakresie: hałasu, zanieczyszczeń powietrza, wibracji, promieniowania elektromagnetycznego, oddziaływania na środowisko gruntowo - wodne przy uwzględnieniu czasu trwania oddziaływania. Analizie poddawano również, przedstawiane możliwości techniczne, technologiczne i organizacyjne zapobiegania oraz ograniczenia wpływu tych przedsięwzięć na środowisko, w tym zdrowie ludzi.

W roku 2018 wydano:

- 33 opinie, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko.

W 15 przypadkach wyrażono opinię o obowiązku przeprowadzenia takiego postępowania oraz określono zakres raportu (dotyczyły one m.in. budowy stacji paliw, budynków inwentarskich, czy też rozpoczęcia eksploatacji złoża kruszywa naturalnego).

W 18 przypadkach odstąpiono od potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, dotyczyły one między innymi wykonania otworów hydrologicznych, budowy kanalizacji sanitarnej, a także budowy farm fotowoltaicznych i zbiornika małej retencji.

- Na kolejnym etapie postępowania, czyli przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach uzgodniono warunki realizacji dla 14 planowanych przedsięwzięć, polegających m.in. na budowie lub rozbudowie budynków inwentarskich, stacji paliw oraz jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

3. W związku z wpływem w okresie sprawozdawczym **7 wniosków o uzgodnienie warunków zabudowy** dla określonych inwestycji. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie stosownie do zapisu art. 3 ust. 1a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonał przedmiotowego uzgodnienia wydaniem postanowienia na rzecz wnioskującego organu administracyjnego. Wnioski te dotyczyły planowanych inwestycjami polegających m.in.: na rozbudowie budynku produkcyjnego, myjni samochodowej, czy też rozbudowie Europejskiego Centrum sportowo-strzeleckiego nie objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

4. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie w ramach zadań Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego rozpatrzył 1 wniosek dotyczący wyrażenia zgody na rozszerzenie Cmentarza Komunalnego w Śremie. W oparciu o opinię geotechniczną wraz z dokumentacją z przeprowadzonych badań podłoża gruntowego dla rozpoznania warunków gruntowo - wodnych w obrębie analizowanego terenu, uwzględniając warunki glebowe oraz poziom zwierciadła wody w wykonanych odwiertach badawczych, wydano decyzję wyrażającą zgodę na rozszerzenie Cmentarza Komunalnego w Śremie z ustanowieniem części obszaru z przeznaczenia na pochówki ziemny i obszaru na kolumbarium i dom pogrzebowy.

5. Ważną rolę w zapewnieniu ochrony zdrowia ludzi odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu

dokumentacji projektowych zwrócono szczególną uwagę na fakt, czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych obowiązujących dla poszczególnych działalności, wynikających z ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.).

W analizowanym okresie do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Śremie wpłynęły 4 wnioski o uzgodnienie dokumentacji projektowej. Wszystkie przypadki dotyczyły uzgodnienia projektów technologicznych adaptacji pomieszczeń na: salon fryzjerski, gabinet kosmetyczny, sale zajęć przedszkolnych oraz zakład wytwarzania i konfekcjonowania kosmetyków.

Przy uzgadnianiu przedłożonych dokumentacji projektowych oceniane były rozwiązania w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in.: prawidłowej funkcjonalności pomieszczeń oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, prawidłowej wymiany powietrza w poszczególnych pomieszczeniach, zapewnienia dostępności światła dziennego w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

6. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 73 kontrole.

Na podstawie spisanych protokołów kontroli dokonano odbioru 70 obiektów, w tym 33 obiekty zostały odebrane w związku z wpłynięciem zawiadomień o zakończeniu budowy, rozbudowy lub przebudowy od inwestorów, na których nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.).

Odbiory przeprowadzane były wspólnie z pracownikami nadzoru bieżącego, którzy przejmują nadzór nad obiektem z chwilą rozpoczęcia działalności.

W związku z powyższym dokonano odbioru:

- 17 obiektów, nad którymi sprawuje nadzór higiena żywności (sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne oraz stacja paliw),

- 12 obiektów, nad którymi sprawuje nadzór higiena komunalna (gabinety fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne oraz solarium),

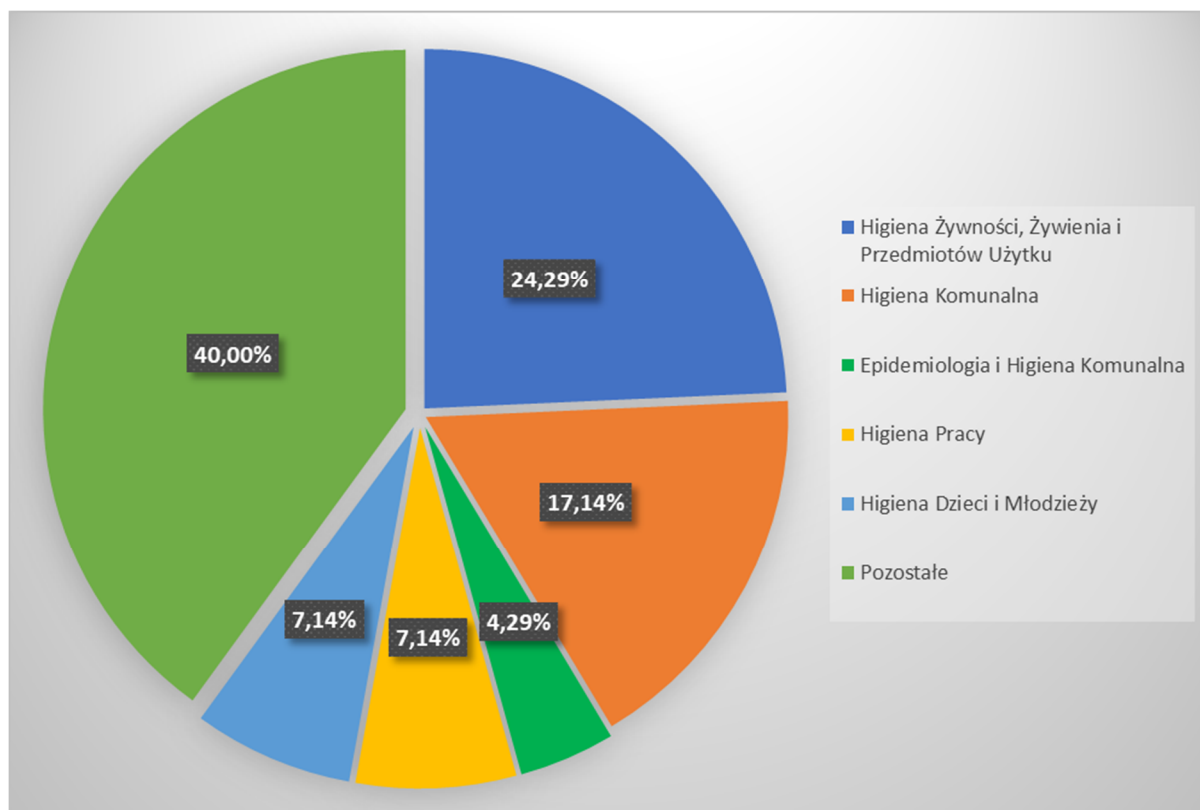
- 3 obiekty, nad którymi sprawuje nadzór higiena komunalna i epidemiologia (gabinety stomatologiczne oraz przychodnia fizjoterapeutyczna),

- 5 obiektów, nad którymi sprawuje nadzór higiena pracy (hale produkcyjne),

- 5 obiektów, nad którymi sprawuje nadzór higieny dzieci (przedszkola oraz żłobek),

- 28 obiektów, które nie podlegają bieżącemu nadzorowi (budynki handlowo – usługowe bez sprecyzowanego charakteru usług, budynki mieszkaniowe jednorodzinne oraz wielorodzinne).

Rys. 1 Procentowy udział odebranych obiektów przy uwzględnieniu komórki nadzoru bieżącego obejmującej nadzór

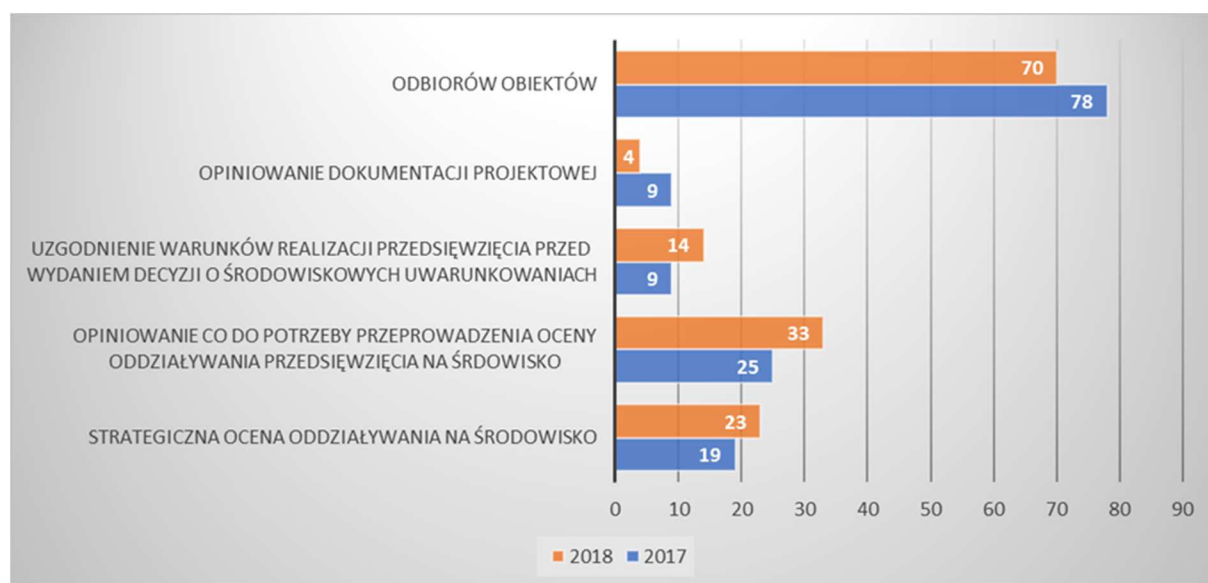

W związku z dokonaniem odbioru obiektów użyteczności publicznej w 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie wydał 69 opinii sanitarnych, w tym 33 opinie wydane w związku z wpłynięciem zawiadomień o zakończeniu budowy z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.) stwierdzających spełnienie wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz 1 decyzję o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych pomieszczeń żłobka zgodnie z art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2018 r., poz. 603 ze zm.).

7. W ramach działalności Stanowiska Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Śremie, w roku 2018 wystawionych zostało również 75 decyzji

rachunkowych (pobierano opłaty za czynności realizowane przez zapobiegawczy nadzór sanitarny zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym za uzgadnianie dokumentacji projektowej). Ponadto zajęto 4 stanowiska w ramach współpracy z innymi instytucjami i interesantami.

Podsumowując, należy stwierdzić, że rola Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek organizacyjnych, jest bardzo ważnym ogniwem realizowanych zadań dla społeczności lokalnej. W roku sprawozdawczym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Śremie wpłynęła większa liczba wniosków dotyczących: zajęcia stanowiska w ramach wyrażenia opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, uzgodnienia warunków realizacji inwestycji oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko niż w roku 2017. Natomiast dokonano mniejszej ilości uzgodnień dokumentacji projektowej oraz odbiorów obiektów.

Rys. 2 Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2017-2018 r.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że zapobiegawczy nadzór sanitarny realizował działania z zakresu współpracy z organami nadzoru budowlanego oraz samorządami terytorialnymi. Dotyczyła ona w szczególności rozpatrywania spraw na etapie uzgadniania uwarunkowań środowiskowych planowanych przedsięwzięć, uzgadniania warunków zabudowy oraz dokonywania odbiorów, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej.

VIII. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia.

W 2018 roku działalność oświatowo-zdrowotna prowadzona była zgodnie z założeniami zawartymi w planie pracy. Związana była z realizacją niżej wymienionych programów edukacyjnych o zasięgu krajowym, wojewódzkim czy też lokalnym. Znaczna część realizowanych działań była kontynuacją przedsięwzięć ubiegłorocznych bądź jeszcze wcześniejszych.

1. Programy krajowe

1.1. „ Trzymaj Formę” - w roku szkolnym 2017/18 została przeprowadzona XII edycja programu. Program realizowano w 13 klasach gimnazjalnych i objęto nim 1 848 uczniów klas gimnazjalnych oraz w 8 szkołach podstawowych - klasy od V do VII. W szkołach podstawowych programem zostało objętych 1 077 uczniów.

Analiza przeprowadzonych ocen pozwala stwierdzić, że do najczęściej stosowanych form realizacji programu należała tzw. burza mózgów, prezentacje multimedialne, gazetki ścienna, zajęcia praktyczne, dyskusje, wystawy. Ponadto szkoły organizowały różnego rodzaju konkursy dotyczące tematyki związanej ze zdrowym żywieniem oraz z aktywnością fizyczną, organizowały festyny, rajdy piesze i rowerowe.

Szkoły pozytywnie wypowiadają się o programie twierdząc, że jest potrzebny w edukowaniu dzieci i młodzieży w kierunku prozdrowotnych nawyków zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej. Część szkół zgłasza brak czasu na realizację programu w pełnym wymiarze godzinowym.

W ramach XII edycji Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!” została przeprowadzona VII edycja *Konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia*. Cele Konkursu wynikały z założeń programowych Konkurs i związane były z racjonalnym żywieniem i aktywnością fizyczną. Z powiatu śremskiego do konkursu szkoły zgłosiły 103 uczniów z ośmiu szkół.

1.2 Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu – w ramach realizacji powyższego programu przeprowadzono następujące działania:

- Realizacja Przedszkolnego Programu Edukacji Antytytoniowej pt. **„Czyste powietrze Wokół Nas”** opracowanego dla dzieci w wieku 5-6 letnich i ich rodziców.

W roku szkolnym 2017/18 programem zostało objętych 27 placówek posiadających grupy pięcio- i sześciolatków. W programie uczestniczyło 841 uczniów (257 pięciolatków, 312 sześciolatków i 51 innych grup wiekowych w przedszkolach oraz 61 pięciolatków, 131 sześciolatków i 29 dzieci innych grup wiekowych w oddziałach przedszkolnych, a także 563 rodziców).

- **Realizacja programu „Nie pal przy mnie proszę”** opracowanego dla uczniów klas I-III. W roku szkolnym 2017/18 na terenie powiatu śremskiego w programie brało udział 13 szkół podstawowych. Programem objęto 520 uczniów i 484 rodziców.

- **Realizacja programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”** opracowanego dla uczniów starszych klas szkół podstawowych (klasy IV-VII) i uczniów gimnazjów (klasy II-III). Program w roku szkolnym 2017/18 był realizowany w 7 klasach gimnazjalnych i 11 szkołach podstawowych. Programem objęto 1009 uczniów i 46 rodziców.

- **Realizacja programu edukacji antynikotynowej pt. „Bieg po zdrowie”** opracowanego dla uczniów IV klas szkół podstawowych. W roku szkolnym 2017/18 program „Bieg po zdrowie” realizowany był przez 12 szkół (13 klas czwartych uczestniczyło w projekcie). Objętych było 250 uczniów i 297 rodziców.

- **Obchody „Światowego Dnia Bez Tytoniu”** – corocznie dzień ten obchodzony jest 31 maja. W ramach jego obchodów 26.05.2018 roku w trakcie pikniku osiedlowego „Imieniny Helenek” zorganizowano event, w trakcie którego chętne osoby mogły poddać się badaniu na poziom tlenku węgla w wydychanym powietrzu oraz wziąć udział w mini konkursie. Ponadto w ramach powyższych działań przeprowadzono konkursu „Palić nie palić - oto jest pytanie?”.

Zorganizowano również **etap powiatowy konkursu „Palić nie palić – oto jest pytanie?”** i imprezę podsumowującą. Został on przeprowadzony w szkołach podstawowych i wzięło w nim udział 227 (41,1%) uczniów z 14 szkół (52% szkół podstawowych zaproszonych do udziału w konkursie). W Klubie Relax odbyła się impreza podsumowująca powyższy konkurs, w trakcie której rozdano nagrody laureatom oraz była możliwość obejrzenia najlepszych prac.

Na stronie internetowej PSSE w Śreмі zostały umieszczone 4 artykuły dotyczące powyższej tematyki.

Ponadto do wszystkich szkół zlokalizowanych na terenie powiatu śremskiego zostały przed rozpoczęciem roku szkolnego przekazane wytyczne, informujące o Światowym Dniu Bez Tytoniu. Z otrzymanych informacji zwrotnych ze szkół wynika, że w szkołach

z okazji Światowego Dnia Bez Papierosa przygotowywano wystawy, kąciki zdrowia, organizowano happeningi, pogadanki i konkursy plastyczne.

Obchody „Światowego Dnia Rzucania Palenia” – organizacja eventu. Dnia 14 listopada 2018 roku w Zespole Szkół Politechnicznych w Śremie został zorganizowany event. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Śremie, udzielali informacji na temat szkodliwości używek na organizm człowieka w formie krótkiej pogadanki dla 260 uczniów. W trakcie prowadzonej akcji dokonywano pomiaru zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu przy użyciu smokerlyzera zakupionego w ramach Projektu KIK/68. Przeprowadzono mini konkurs wiedzy – uczestnicy losowali jedno pytanie na które udzielali odpowiedzi samodzielnie lub przy pomocy organizatorów. Za udzielenie odpowiedzi otrzymywali nagrodę (rozdano 25 długopisów, 21 toreb z nadrukiem „Rzuć palenie szkoda zdrowia” 23 worki z nadrukiem, 20 latarek). Wszystkim osobom zainteresowanym przekazywano ulotki – wydano 25 ulotki. O organizowanym przedsięwzięciu poinformowano media (4 gazety i TV) oraz zamieszczono informacje na stronie internetowej Stacji.

1.3. „Krajowy Program Zwalczenia AIDS i zapobiegania Zakażeniom HIV”.

Organizacja akcji „**Bezpieczne Walentynki**” – opracowano i wysłano pisma do sześciu szkół ponadgimnazjalnych, które miało na celu zachęcić i zmobilizować szkoły i uczniów do organizacji akcji. Pismo zawierało również niezbędne informacje dotyczące problematyki HIV/AIDS, odnośniki do informacji, linki do stron internetowych, filmów. Dostarczono do szkół materiały oświatowe otrzymane z WSSE w Poznaniu (plakaty, notesy konferencyjne, broszury, zakładki z magnesem do książek, podkładki pod kubek).

W Zespole Szkół Politechnicznych w Śremie zorganizowano walentynkowe przedstawienie, wyświetlono film o tematyce HIV/AIDS, natomiast pracownicy PSSE zorganizowali punkt informacyjno-edukacyjny oraz zorganizowali mini konkurs wiedzy o HIV/AIDS. W pozostałych szkołach zostały wykonane tablice informacyjne dotyczące przedmiotowej tematyki, na których umieszczane zostały również adresy PKD oraz informacje dotyczące dróg szerzenia się zakażeń.

Ponadto na terenie PSSE przygotowano tablice informacyjną dotyczącą omawianej tematyki oraz umieszczono informację na stronie internetowej Stacji. O całej Akcji poinformowano również Media.

Łącznie działaniem objęto 1052 osób (uczniowie i pracownicy), petenci (około 45 osób) oraz czytelnicy strony internetowej.

- Organizacja projektu „**Młodzieżowi Liderzy Zdrowia**” - 6-cio godzinne warsztaty dla uczniów klas I szkół ponadgimnazjalnych, w których uczestniczyło 19 uczniów z pięciu (83,33%) szkół ponadgimnazjalnych.

- Organizacja etapu powiatowego wojewódzkiego konkursu na film pod tytułem „Nie daj szansy AIDS” pod tytułem „**Krótki film o HIV**”, skierowany do uczniów III klas gimnazjalnych i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Konkurs na film ogłoszono w 18 szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych znajdujących się na terenie powiatu śremskiego. Na etap powiatowy wpłynęły 4 prace: 2 ze szkół ponadgimnazjalnych (33,3%) i 2 z oddziałów gimnazjalnych (15,38%). W etapie szkolnym konkursu wzięło udział 19 (0,72%) uczniów

- Organizacja **XXIV Powiatowej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS** pt. „Większa wiedza o HIV/AIDS – mniejsze ryzyko zakażenia” dla uczniów VII i VIII klas szkół podstawowych oraz uczniów klas gimnazjalnych. W Powiatowej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS” wzięło udział 811 uczniów w eliminacjach klasowych, 120 uczniów w eliminacjach szkolnych, natomiast 19 uczniów zakwalifikowało się do etapu powiatowego.

- Zorganizowano imprezę podsumowującą obydwie konkursy o tematyce HIV/AIDS połączonej z warsztatami dla młodzieży gimnazjalnej oraz z prelekcją Pani Hanny Jędrzejewskiej nt.: „Profilaktyka HIV/AIDS i profilaktyka uzależnień, w której uczestniczyło około 65 osób,

- Organizacja „**Światowego Dnia AIDS**” , kampania „Mam czas rozmawiać” **oraz nowa odsłona kampanii „Mam czas rozmawiać” – Europejski Tydzień Testowania**. Przesłano informacje do mediów (do redakcji 4 gazet i TV Relax) oraz zamieszczono informacje na stronie internetowej PSSE w Śremitu.

- Przygotowano rozdzielniki materiałów oświatowo zdrowotnych, które rozprowadzono do szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych

1.4 Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Celem programu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym. W ramach programu zrealizowano:

- Program edukacyjny „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**”. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Wyjątkowość tego programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiono się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo, i o tym jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości. W programie nie chodzi o zwykłe zapobieganie używania substancji psychoaktywnych, ale ujęte w kontekście macierzyństwa i ojcostwa, gdyż w tym kontekście zachowania te mogą być bardzo szkodliwe (FAS, poronienia itp.) - kontynuacja programu w ośmiu szkołach ponadgimnazjalnych, które objęły programem 392 uczniów i 97 rodziców.

- Ogłoszenie ogólnopolskiego konkursu na projekt edukacyjny „**Szkoła wolna od używek**”. Do wszystkich szkół ponadgimnazjalnych powiatu śremskiego wystosowano pismo zapraszające uczniów do wzięcia udziału w konkursie „Szkoła wolna od używek” na projekt edukacyjny mający na celu przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Na ww. konkurs z powiatu śremskiego nie wpłynęła żadna praca.

2. Programy wojewódzkie

2.1 Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”. Celem głównym programu jest ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych u dzieci i umiejętności prozdrowotnych u dzieci rozpoczynających naukę w szkole, ich rodziców i opiekunów. Program skierowany był do rodziców najstarszych grup przedszkolaków (klas „O”) oraz dzieci uczęszczających do tych grup/klas. Programem objęto 563 rodziców z grup/klas „O” i 443 dzieci sześcioletnich i 318 dzieci pięcioletnich i 38 siedmioletnich, co stanowi 799 dzieci objętych programem. Program realizowano w 12 (100%) szkołach mających klasy „O” i 14 przedszkolach (93,3%) naszego powiatu. Rok szkolny 2017/18 był ostatnim rokiem realizacji powyższego programu.

2.2 Projekt Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny” jest autorskim programem WSSE w Poznaniu i stanowi część programu Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu pt. „Dopalacze niszczą życie”, który realizuje się pod patronatem Wojewody Wielkopolskiego i Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Celem projektu jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu, szczególnie młodego człowieka. W ramach programu przeprowadzono szkolenie dla 15 uczniów technikum (Zespół Szkół Ekonomicznych). Zorganizowano również event w Zespole Szkół Technicznych dla około 260 osób. W trakcie szkolenia i eventu poinformowano o szkodliwym wpływie narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego.

2.3 „Wybierz życie – pierwszy krok” to program edukacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy. Rak szyjki macicy jest drugim, co do częstości nowotworem złośliwym narządów płciowych u kobiet. Celem głównym programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy poprzez stosowanie profilaktycznych zachowań wśród młodzieży. Celem szczegółowym jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna) oraz motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. Program realizowany był w 2 szkołach powiatu śremskiego, a objętych zostało 334 uczniów. W trakcie realizacji programu uczestniczyli również rodzice w liczbie 70.

3. Interwencje nieprogramowe

3.1 „Światowy Dzień Zdrowia’ w 2018 roku był obchodzony pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”, a jego tematem przewodnim była „powszechna opieka zdrowotna, wszędzie dla każdego”. Działania w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia były skierowane do ogółu społeczeństwa i czasowo obejmowały okres od końca marca do końca kwietnia 2018 roku.

- W ramach podjętych działań wysłano do 32 szkół (100%) pisma i wytyczne na „Miesiąc Zdrowia” z omówieniem hasła ogłoszonego przez WHO na „Światowy Dzień Zdrowia 2018”. Wraz z wytycznymi przesłano materiały tematyczne związane z hasłem.
- Wysłano do 13 placówek służby zdrowia pisma na „miesiąc Zdrowia” z omówieniem hasła ogłoszonego przez WHO na „Światowy Dzień Zdrowia 2018”. W tym przypadku również przesłano materiały tematyczne związane z hasłem.
- opracowano i wysłano informacje do mediów na temat 7 kwietnia - „Światowego Dnia Zdrowia.
- Opracowano i umieszczono na stronie internetowej Stacji informacje dotyczące hasła i tematyki związanej ze Światowym Dniem Zdrowia - Zorganizowano wspólnie z Pielęgniarskim Ośrodkiem Medycyny Szkolnej „BASISMED” I Zespołem Szkół Ekonomicznych międzyszkolną „Olimpiadę Zdrowia”. Do olimpiady zgłosiły się 3 (50%) szkoły ponadgimnazjalne. W olimpiadzie uczestniczyło 266 uczniów (11,6%) szkół ponadgimnazjalnych. Dnia 23 kwietnia odbył się finał Olimpiady, w którym wzięli udział uczniowie, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w szkołach.

3.2 Profilaktyka grypy

Głównym celem działań było zwiększenie ogółu świadomości społeczeństwa na temat zakażeń wirusem grypy, czynników ryzyka, a przede wszystkim działań profilaktycznych mających na celu zmniejszenie liczby zachorowań na grypę.

W ramach działań przesłano pisma do 12 podmiotów służby zdrowia, 18 przedszkoli i 32 szkół powiatu śremskiego, w których przekazano informacje w przedmiotowym temacie.

3.3 Zapobieganie wszawicy

Cel główny zapobiegania wszawicy polegał na zwiększeniu świadomości na temat sposobów zapobiegania rozprzestrzenianiu się wszawicy, profilaktyki oraz zmniejszenia się przypadków występowania wszawicy wśród dzieci.

W ramach działań przekazano do szkół i przedszkoli 250 ulotek informacyjnych na temat wszawicy.

3.4 Profilaktyka nowotworów

Głównym celem działania było zwiększenie wiedzy na temat profilaktyki nowotworów i promocji zdrowego stylu życia. W ramach akcji skierowano 500 ulotek do 19 podmiotów.

3.5 Profilaktyka wad postawy – ważenie tornistrów

W ramach akcji edukacyjnej prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną, która miała na celu ukierunkowanie edukacji prozdrowotnej na profilaktykę wad postawy, w dniach od 15 do 17 października 2018 r. na terenie powiatu śremskiego przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Badaniem objęto Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Dąbrowie oraz Szkołę Podstawową nr 6 im. Braci Barskich w Śremie. Akcja została przeprowadzona w porozumieniu dyrekcją placówek i Pielęgniarskim Ośrodkiem Medycyny Szkolnej BASISMED. W ramach tej akcji pracownicy pionu higieny dzieci i młodzieży oraz oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia przy współpracy z pielęgniarką szkolną przeprowadzili badanie ciężaru ciała uczniów oraz ciężaru tornistra we wszystkich klasach funkcjonujących w strukturach szkół.

Ważeniu poddano ogółem 936 uczniów i tornistrów.

3.6 Akcja „Bezpieczne wakacje”

Akcja miała na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku letniego.. Podczas akcji letniej przeprowadzono 12 porad, w których uczestniczyły 24 osoby i 10 pogadanek, którymi objęto 412 uczestników kolonii i półkolonii.

W ramach działań poruszano tematykę związaną ze zdrowiem, czynnikami wpływającymi na zachowanie zdrowia i promujących zdrowie, tematykę HIV/AIDS. Podczas każdej z porad przekazano uczestnikom pakiety materiałów o różnorodnej tematyce (ulotki na temat profilaktyki HIV/AIDS, dopalaczy, papierosów, składanki „Grzybobranie”, kleszczy i kleszczołapki oraz film w wersji elektronicznej „Borelioza”). Oprócz działań wyżej opisanych ukazał się 1 artykuł w prasie na temat wspólnych działań pracowników PSSE i Policji podejmowanych na rzecz bezpiecznego wypoczynku dzieci w całym powiecie śremskim oraz jedna informacja na facebooku.

4. Współpraca

Działania oświatowo-zdrowotne były realizowane przy współpracy i wsparciu finansowym Starostwa Powiatowego w Śremie, Urzędu Miejskiego w Śremie, Urzędu Miejskiego w Książu, Urzędu Miasta i Gminy Dolsk, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

W realizacji wielu przedsięwzięć współuczestniczyły organy samorządowe, Klub „Relax” Spółdzielni Mieszkaniowej, Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Szkolnej „BASISMED”, Telewizja „Relax”, pracownicy Komendy Powiatowej Policji w Śremie, placówki oświatowe oraz lokalne media.

IX. Działalność kontrolno-represyjna.

Porównanie prowadzonej w latach 2013-2018 działalności kontrolno-represyjnej.

I.p.	Rodzaj podjętych działań	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Liczba kontroli	1.605	1.570	1581	1510	1487	1471
2.	Liczba pobranych prób do badań	269	273	297	258	275	393
3.	Liczba wydanych decyzji merytorycznych	330	285	323	248	223	200
4.	Liczba wydanych decyzji płatniczych	252	237	176	212	165	197
5.	Liczba postanowień	42	17	31	19	22	25
6.	Tytuły wykonawcze	5	6	1	2	4	13
7.	Liczba nałożonych mandatów karnych	13	24	20	19	14	5
8.	Kwota nałożonych mandatów karnych	2.800	6.300	4.750	4.850	3.100	1.200

X. Wnioski końcowe.

1. W sposób ciągły prowadzone były działania mające na celu wczesne wykrywanie, zgłaszanie i zwalczanie chorób zakaźnych oraz stały nadzór nad nosicielami chorób zakaźnych.
2. Realizacja szczepień ochronnych utrzymuje się na porównywalnym poziomie do lat wcześniejszych, zwiększa się jednak liczba dzieci nie szczepionych w pierwszym okresie życia, po urodzeniu.
3. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Jest to spowodowane poprawą stanu technicznego zakładów i wdrażaniem systemów zapewnienia bezpieczeństwa żywności GHP, GMP HACCP, likwidacją małych zakładów.
4. Najwięcej problemów występuje w zakładach obrotu żywnością. Wynika to z ich różnorodności (od dużych marketów po punkty handlu obwoźnego) oraz kwalifikacji osób w nich zatrudnionych oraz rotacji pracowników, zbyt małą ilością zatrudnionych pracowników. Często pracownicy tych zakładów nie posiadają odpowiednich kwalifikacji, wiedzy nt. zapewnienia bezpieczeństwa żywności, podstawowych zasad higieny, przepisów prawa żywnościowego, potencjalnych zagrożeń. W tej grupie obserwuje się największą liczbę obiektów ulegających likwidacji lub następuje zmiana podmiotów gospodarczych prowadzących działalność. Podobny problem dotyczy zakładów gastronomicznych.
5. Nadal jednak stwierdza się nieprawidłowości w zakresie sanitarnym, a dotyczy to szczególnie obiektów obrotu żywności, punktów gastronomicznych, gdzie :
  - wprowadza się do obrotu produkty nie zapewniając zachowania prawidłowych warunków sprzedaży (nie przestrzeganie warunków chłodniczych),
  - wprowadza się do obrotu handlowego artykuły i surowce po terminie ważności,
  - brak wpisów do rejestrów umożliwiających zidentyfikowanie dostawców towaru oraz monitoringu temperatur w urządzeniach chłodniczych,
  - brak bieżącej czystości pomieszczeń.
6. Stwierdza się nadal prowadzenie działalności bez decyzji zatwierdzającej zakład lub brak stosownego zezwolenia na rozszerzenie działalności.
7. Odnotowano przypadki wprowadzanie do obrotu żywności niezgodnej z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych

przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach oświatowych.

8. Wzorem lat ubiegłych realizowano w okresie letnim wzmożony nadzór w formie kontroli weekendowych i popołudniowych.
9. Liczba wodociągów w roku 2018 w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie.
10. Jakość wody produkowanej przez wodociągi na terenie powiatu śremskiego oceniono jako dobre.
11. Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach kontroli urzędowej prowadziła badania próbek wody zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. dokonywała oceny jakości wody badanej w ramach oceny wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe. Jakość wody ze wszystkich wodociągów została oceniona jako przydatna do spożycia przez ludzi.
12. Na terenie powiatu nadal występują tereny, które nie są zwodociągowane.
13. Niemal wszystkie obiekty użyteczności publicznej oraz prowadzące działalność leczniczą przestrzegały zasad higienicznych i bezpieczeństwa sanitarnego.
14. Podobnie jak w latach wcześniejszych występowały pojedyncze uchybienia w podmiotach medycznych, które zostały usunięte po zastosowaniu procedur administracyjnych.
15. Wydano 6 decyzji stwierdzających zachorowanie na choroby zawodowe, dotyczyły one pylicy płuc i choroby narządu głosu.
16. Wspólnie z Policją podejmowane są działania prewencyjne dotyczące nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży.
17. Uruchomiono nowe placówki oświatowo-wychowawcze, były to za równo nowe obiekty zapewniające różne formy opieki nad dziećmi jak i powstałe w obiektach istniejących, powstałe w wyniku przekształcenia.
18. Prowadzona jest ścisła współpraca z organami założycielskimi w odniesieniu do szkół i przedszkoli, co pozwala na bieżąco pozyskiwać niezbędne informacje przydatne w realizacji nadzoru nad ww. placówkami.

19. W roku sprawozdawczym dokonano 70 odbiorów obiektów pod względem spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych.
20. W roku 2018 wydano 33 opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. W 15 przypadkach wyrażono opinię o obowiązku przeprowadzenia takiego postępowania oraz określono zakres raportu. W 18 przypadkach odstąpiono od potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
21. W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 7 wniosków o uzgodnienie warunków zabudowy dla określonych inwestycji.
22. Inicjowano i realizowano kampanie informacyjną w związku z występowaniem zachorowań na niektóre choroby zakaźne.
23. Podejmowano działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia, mające na celu przekazanie wiedzy na temat determinantów mających wpływ na kształtowanie i umacnianie zdrowia społeczności lokalnej. Działania te były realizowane w oparciu o różne metody i formy oświatowe i były skierowane do różnych grup ludności.
24. W roku 2018 kontynuowano realizację programów o zasięgu krajowym i wojewódzkim między innymi w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.
25. W roku sprawozdawczym, zmniejszyła się liczba decyzji merytorycznych, ale zwiększyła się liczba decyzji rachunkowych i tytułów wykonawczych.
26. Nałożone mandaty karne dotyczyły uchybień w zakresie higieny żywności.
27. Wydane tytuły wykonawcze, w głównej mierze dotyczyły rodziców nieszczepiących dzieci.
28. Przy realizacji zarówno działania o charakterze oświatowo – zdrowotnym, jak i tych związanych z nadzorem sanitarnym prowadzona jest ścisła współpraca z władzami samorządowymi i organami założycielskimi placówek nadzorowanych
29. Działania prozdrowotne były realizowane przy współpracy i wsparciu finansowym Starostwa Powiatowego w Śremie, Urzędu Miejskiego w Śremie, Urzędu Miasta i Gminy Dolsk oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

30. W licznych przedsięwzięciach współuczestniczyły organy samorządowe, Klub „Relax”, Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Szkolnej „BASISMED”, placówki oświatowe, Telewizja „Relax” i lokalne media.

